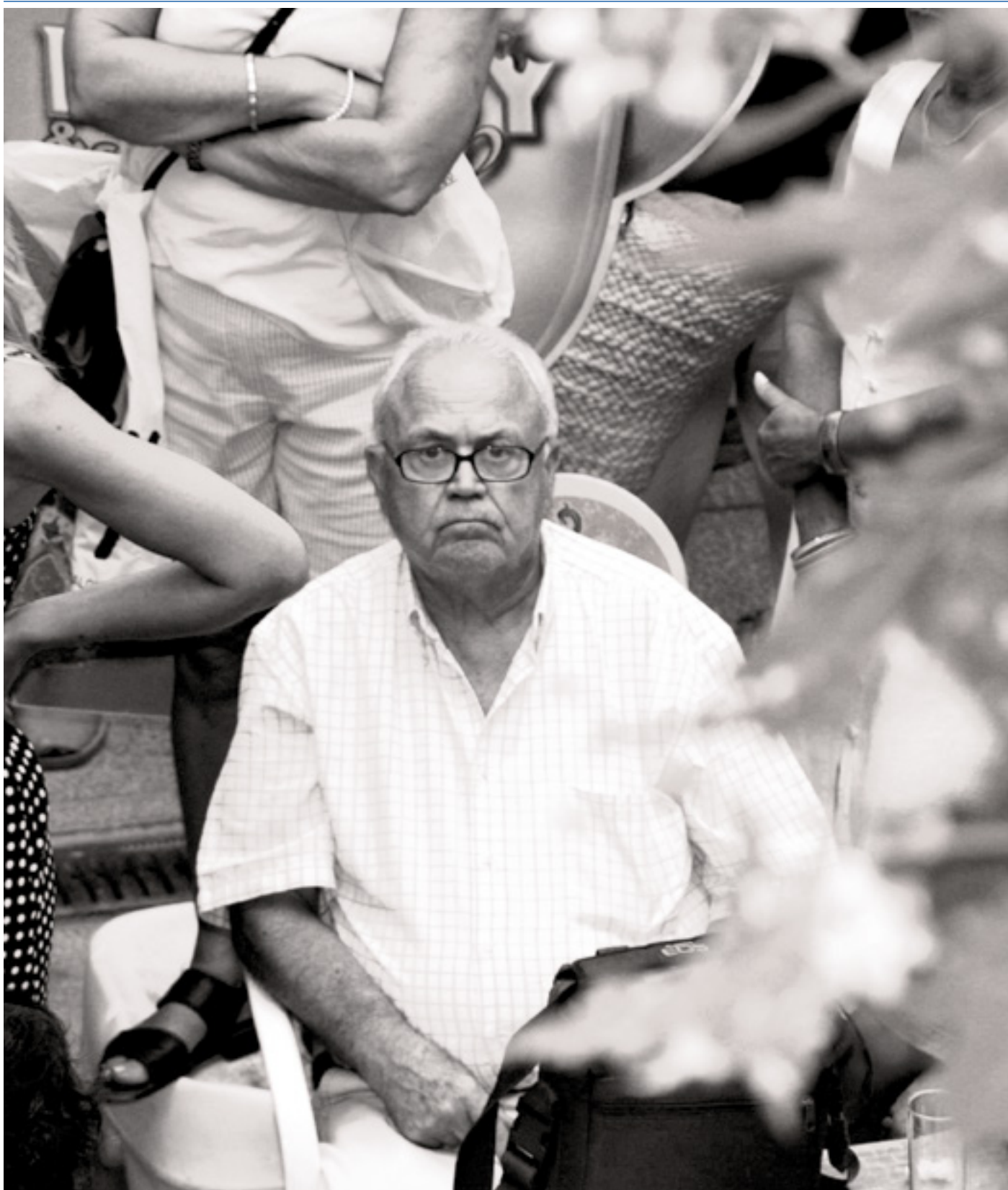

Celobert

Revista singular, local i de país

LA MAR DE PROP!

KIKU Paelleria Restaurant

Pg. Pau Casals, 42 Blanes Tel. 972 332 727

**PALAU DE LA
DOLÇOR**
Pâtisserie Onenck
Blanes

C. Jaume Ferrer, 2 - Tel. 972 33 03 80

GR GIRONÈS I RODÉS, S.L.
Socs. de J. Gironès, S.A. · Fundada el 1962

**YARTNER
KNX**

Aigua · Gas · Electricitat · Climatització · Calefacció
Plaques solars · Domòtica · Manteniment industrial

Jaume I, 70 · 17300 Blanes · Tel. 972 330 660 · Fax: 972 351 820
info@gironesirodes.com

**institut
oftalmològic
FELIP**

OFTALMOLOGIA GENERAL · REVISIÓ
DE CARNETS DE CONDUIR, ARMES I NAVEGACIÓ
CONCERT AMB LES PRINCIPALS MÚTUES

C. ANSELM CLAVÉ, 86
17300 BLANES · 972 35 04 77

**Farmàcia
Oms-Arias c.a.**

C. Nou, 8 · Tel. 972 338 595
Blanes (Centre Vila)

CLÍNICA DENTAL

Fernando L. Cepeda Valdez
ODONTÒLEG
Col·legiat núm. 1.202

Plaça d'Espanya, 5, 1r
17300 Blanes (Girona)

Hores convingudes:
Tel. 972 336 250

**Telèfon urgències
629 854 637**
fcpda2010@hotmail.com

Customitzacions/Restauracions
Manteniment General/E-Motorcycle

REVIVAL
MOTORCYCLES GARAGE

C. Jaume Arcelos, 22 | Blanes
r.garage.info@gmail.com | T. 671 162 722

Joaquim Robert i Ruiz

Foto: Aitor Roger

Amics, coneguts i retratats

Aquest 2023, en motiu dels 10 anys de la mort del fotoperiodista Joaquim Robert l'Arxiu Municipal de Blanes ha volgut agrair el llegat fotogràfic que ens ha deixat a través de l'exposició "Amics, coneguts i retratats". Es tracta d'una petita mostra de les prop de 19.000 fotografies digitals del període 2003-2010 que es custodien a l'Arxiu. Robert fou una persona vinculada a moltes entitats blanques i des del Celobert vam tenir la sort de comptar amb ell com a col·laborador en els inicis de la publicació. Gràcies per ser-hi, Joaquim! ■ **Celobert**

De l'editor	4	Vila de Tossa	22
Home de fer feines		Fets i gent	
Valor afegit	5	Patrimoni	24
El termòmetre és cultural		Art a cel obert	
Vila de Blanes	6	Medi ambient i ecologisme	26
Fets i gent		L'hidrogen verd a Catalunya	
Patrimoni	10	Societat	28
100 anys de la SAFA #1		Entitat Joan Petit	
Ciutadania	12	Amb accent	30
Consell Comarcal de la Selva		L'ANC, política o fe	
Vila de Lloret	13	Torre de guaita	31
Fets i gent		55è Premi d'Honor Lletres Catalanes	
Patrimoni	16	Els Països Catalans	32
El poblat ibèric de Montbarbat		Capítol 3	
Donasses	20	Homenots	34
Maria Dolors Oms		Josep Maria Espinàs	
		Va de llibres	36
		Suggeriments i novetats	

Una llengua no mor perquè els que no la saben no l'aprenen, una llengua mor perquè els que la saben no la parlen

El paper amb el qual confeccionem el **Celobert** prové d'explotacions forestals sostenibles i per a la seva producció s'han seguit els més estrictes controls mediambientals.

Els lectors de **Celobert** que ho vulgueu, podeu demanar que us fem arribar la revista en format pdf a info@celobert.cat

Celobert

Edició Costa Brava Sud
Noticiari i opinió de la vida quotidiana
Març 2023 | Núm. 208

Editor i director

Lluís Amat
639 082 976 | info@celobert.cat

Patrocinadors

Comptem amb el suport dels
anunciants d'aquesta edició

Disseny gràfic i maquetació

Maria Àngels Maresma

Col·laboradors

Aitor Roger, Bruna Solei, Jordi Borràs,
Guifré Ripoll, Marina Garcia Carbonell,
Maria Joancomartí, Jaume Planas,
Pol Ginesta, Olga Casado,
Maximià de Bonós i Alba Lupiañez

Convidats

Josep Borrell, Associació Dones
l'Aurora, Jaume Dulsat, Maria del Vilà
Vilà i Bota, Carles Couso, Marcos
Rellán, Pep Martí i Vallverdú,
Germán Bartolomé i Mar Nogués

Fotografies

M. Assumpció Comas, Tomàs Solà,
Jordi Triadó, Arxius Municipals
i Ajuntament de Blanes, Lloret i Tossa

Il·lustracions

Joan Antoni Poch,
i Maria Àngels Maresma

Consell lingüístic

Anna Camps i Puig

www.celobert.cat

@celobert.cat

Dipòsit legal

GI-1121-2003

Cap part d'aquesta publicació
pot ser reproduïda o difosa per
cap mitjà sense permís de l'editor

No tenim preu

DE L'EDITOR

Home de fer feines

Rotary Club Blanes, Costa Brava Sud, Walter Bulek,
president 2022-23, Lluís Amat, Ferran Galvany i Vilà,
past president 2020-22

Aquesta va ser la nota de premsa:

«El passat dimecres 22 de Febrer el Rotary Club Blanes, de la Costa Brava Sud, ha lliurat el guardó Soci Paul Harris a en Lluís Amat per la seva trajectòria com a difusor cultural. El guardonat ha fet una breu conferència titulada "un home de fer feines" i ha sigut presentat per en Josep Borrell, director del Jardí Botànic Marimurtra. A l'esdeveniment han assistit una cinquantena de persones que han participat en aquest reconeixement al director i editor de la revista Celobert»

El meu comentari vol ser d'agraïment a l'entitat Rotary Club de Blanes per aquest reconeixement, que vull compartir amb tots els que, amb voluntat de servei i de la feina ben feta, són i han estat col·laboradors de Celobert al llarg d'aquests 20 anys. També faig extensiu l'agraïment als anunciants que ens donen suport, als distribuïdors i als cada any més nombrosos lectors que ens segueixen en paper i a través dels diferents mitjans, i que ens esperonen a seguir. ■ Lluís Amat, editor.

Segueix-nos a celobert.cat

Celobert, crear bellesa i dir la veritat

El termòmetre és cultural

Josep Borrell

En anteriors articles parlàvem de com la cultura té un poder performador o creador sobre les comunitats i, per tant, és essencial en la creació de les nacions, com a ens, i la política, com a activitat.

En aquest article ens volem fixar en un fenomen molt interessant que relaciona la qualitat democràtica d'una societat i la seva capacitat de crear cultura. És a dir, volem desenvolupar la tesis que la cultura afavoreix l'avanç d'una societat cap a un sistema democràtic i lliure. Però en un efecte que ens apareix circular, per altra banda, quan un règim polític no propicia la llibertat de produir creacions culturals, és molt difícil que el global de la societat avanci cap a sistemes menys dolents. És a dir, la cultura porta llibertat, però no és estrany que alguns sistemes polítics intentin frenar la creació precisament per controlar (aquí utilitzat com un eufemista d'impedir) la llibertat dels seus súbdits o governats. Pensem, per exemple, en els esforços del govern dels Talibans per bloquejar la llibertat religiosa que va prendre forma en els atacs a les seves formes artístiques, en concret, arribant a l'extrem de dinamitar els famosos budes de Bamiyan.

La situació sol trobar el seu desllorigador en l'habilitat dels artistes i creadors culturals de detectar i explotar les escletxes del sistema que permeten fer obres culturals 'límit'. És a dir, a la frontera d'allò permès i d'allò prohibit. Un exemple d'això en són l'habilitat d'alguns pintors renaixentistes per fer obres mestres amb continguts quasi-sacrílegs pagats per l'església i exposats en catedrals, o el talent de molts cantautors del nostre

país per fer lletres amb múltiples sentits que esquivaven la censura del règim franquista. Aquesta intel·ligència va permetre anar estirant l'estaca i crear la consciència col·lectiva necessària perquè la gallina digués que no.

I en aquest punt ens trobem amb una reflexió amb la que ja vam topar-nos al darrer número del Celobert: quin és el paper de la política respecte la cultura? L'ha de potenciar, encara que això comporti posar en entredit el propi sistema polític, o l'ha de controlar per evitar aquests embats conceptuals?

Per sort, en el nostre context cultural, social i polític la resposta a aquesta pregunta és molt obvia. Però també convé ser conscients que en altres parts del món (abans parlàvem dels Taliban), respondre aquesta qüestió pot ser un tema de vida o mort. Pensem, sense arribar a aquest extrem tan dramàtic, en la polseguera que van aixecar les fotografies dels líders independentistes pixelades a l'exposició ARCO de Madrid. I d'això ni n fa tant, ni estava tan lluny.

Per tant, vist que la involució és sempre possible i que mai es pot donar una fita cultural i social per definitiva, és imperatiu no adormir-se als llorers. L'estat d'alarma, o com a mínim d'atenció, ha de ser l'estat normal per evitar fer passes enrere en el camí de la llibertat i la democràcia.

Ens cal cultura. Ens cal més cultura i ens cal que tendeixi al límit, perquè aquest és el termòmetre de la qualitat política de la nostra societat. I a tots ens agrada viure en una peixera neta, i no en un fangar. ■

Bruna Solei
Redacció

Aitor Roger
Fotografia

Blanes reprèn el Cicle d'Audicions de Sardanes, que inclourà 21 concerts

La temporada 2023 va començar el diumenge passat dia 6 al migdia al Banc dels Músics del Passeig de Mar, amb la primera sessió a càrrec de la Banda i Cobla del Col·legi Santa Maria

Un total de 21 audicions: del març al setembre

En total, aquesta temporada 2023 s'han programat 21 concerts –audicions organitzades per l'Agrupació Sardanista de Blanes amb l'Àrea de Cultura i Festes de l'Ajuntament i la Diputació de Girona. També es compta amb una especial col·laboració de la Banda i Cobla del Col·legi Santa Maria que, a banda del concert del passat diumenge, també tocarà en altres quatre sessions. La resta de cobles que ja han confirmat concerts són la Genisenca, Ciutat de Granollers, La Flama de Farners, vila d'Olesa, Principal de Banyoles, Bisbal Jove, Selvatana, Premià, Rossinyolets, Principal de Llobregat i Vila de la Jonquera.

Gairebé totes les sessions s'allotjaran al lloc més emblemàtic de Blanes per fer audicions de sardanes: el Banc dels Músics del Passeig de Mar, al costat del qual hi ha el **Monument al Sardanista**. Després que la ja celebrada audició del passat diumenge s'ha programat a les 12 del migdia, les dues següents –del 2 d'abril i del 7 de maig– seran a les 7 de la tarda.

A partir de llavors ja seran totes a 2/4 de 8, llevat d'algunes excepcions i altres sessions que no estan incloses al cicle ordinari, ja que es tracta d'audicions amb 'vida pròpia' al marge del cicle. Jornades excepcionals, com per exemple la que tradicionalment es fa el dia central de la Festa Major, el dia de Santa Anna. ■

FETS I GENT

Una revista cobra vida, quan es barreja amb la teva. Celobert

Llibreria Fleca Fenals

PREMSA - REVISTES - LLIBRES
CÒPIES I IMPRESSIONS des de USB
SERVEI DE CORREU ELECTRÒNIC
ENQUADERNACIONS MATERIAL ESCOLAR
FLECA I PASTISSERIA

LOTERIA DE CATALUNYA
OBERT TOT L'ANY

C. Pere Codina i Mont, 57 | Fenals - Lloret de Mar
Tel. Fax. 972 36 77 76 | papereria@pfenals.com

Elisabet Moreno Boada

Presentació del llibre
L'esquerda

28 de març | 19 h
Biblioteca Comarcal de Blanes
amb Salvador Moció

«Ho tornarem a fer, tornarem a guanyar les eleccions municipals»

El candidat de Junts Per Blanes a l'alcaldia, reuneix més de 200 persones a la Casa Saladrigas.

Joan Felip aconsegueix omplir la Casa Saladrigas de Blanes en la seva presentació com a candidat a l'alcaldia del municipi. L'acte, que ha comptat amb el suport de Jordi Turull, Secretari General de Junts Per Catalunya i de Marta Madrenas, Alcadesa de Girona, entre altres autoritats de la província, ha servit per unir sota un mateix sostre a diversos exalcaldes de la vila així com amb una representació del grup municipal que no han dubtat en donar suport a la proposta de Felip.

Durant l'acte, el candidat de Junts ha repassat diversos aspectes que "preocupen" als ciutadans de Blanes com ara la neteja o la mobilitat on Felip ha aprofitat per reclamar la recuperació del projecte de la C-32. "No pot ser que un municipi de més de 40.000

habitants no tingui una variant. Blanes ha de deixar d'absorbir el tràfic que té com a destí municipis com Lloret o Tossa".

D'altra banda, Felip també ha expressat la voluntat "d'estudiar el projecte d'una piscina municipal" ja que considera que "és una infraestructura que el veïns demanen insistentment".

Finalment, el candidat a l'alcaldia de Blanes ha acabat l'acte encoratjant a tots els assistents a anar a votar a les properes eleccions municipals i els ha animat a seguir, de prop, els propers passos de la seva candidatura. "Tinc moltes ganes de començar a desgranar el programa electoral que us vull presentar", ha comentat el blanenc. ■

<p>Anhel el vostre centre d'estudis</p> <p>C. Mont-Ferrant, 2, Local baixos - BLANES (Girona) T. 606 16 98 53 - 620 59 59 68 anhel@centreestudisanhel.cat - www.centreestudisanhel.cat Dilluns - divendres de 10 a 12h i de 17 a 20h</p>	<p>CLASSES DE REFORÇ I REPÀS Infantil, Primària, Secundària i Batxillerat</p>	<p>ANGLÈS PER A NENS, JOVES I ADULTS Cursos Speaking Cursos per a empreses Traduccions FRANCÈS</p>	<p>EXPERTS EN EXÀMENS CAMBRIDGE A2 KET / B1 PET B2 FIRST C1 ADVANCED C2 PROFICIENCY IELTS & TOEFL</p>
---	--	--	--

Pol Ginesta
Redacció

Blanes. Dels serenos a la Policia local. 200 anys de seguretat pública

Toni Reyes i Aitor Roger
AMBL

Blanes. Dels serenos
a la Policia local.

FETS I GENT

L'Arxiu Municipal és un servei enfocat a la gestió i la conservació del patrimoni de Blanes però també és un equipament dedicat a la investigació i la recerca. Aquest fet els permet afrontar projectes molt diversos amb l'objectiu d'anar construint la memòria històrica dels blanencs i blanenques. Uns projectes que de vegades sorgeixen per iniciativa pròpia del servei i de vegades, com és el cas del llibre titulat **Blanes. Dels serenos a la Policia local. 200 anys de seguretat pública**, venen donats pels números rodons d'alguna efemèride important. Com s'encarregà d'explicar un dels autors del llibre, l'arxiver Toni Reyes, l'efemèride del centenari de la Policia els ha permès **“treballar un tema molt descuidat per la nostra historiografia, la seguretat pública”**, i de l'altra han pogut aprofundir **“en una funció municipal molt antiga en col·laboració amb els integrants del cos que enguany estan exercint aquesta competència.”** En aquest sentit, el dia de la presentació, tant l'alcalde i responsable polític d'aquest cos de seguretat, Àngel Canosa, com el Cap de la Policia local, Joan Garcia, van voler agrair la tasca de tots els comandaments, agents, guiestes, administratius, tant en servei com tots aquells que han realitzat el seu servei en els més de 100 anys d'antiguitat del cos. Garcia també a tots els nostres ciutadans, veïns, visitants o qualsevol persona que té tracte amb la Policia, **“per fer-me sentir orgullós de ser el Cap d'aquesta Policia, i un més al servei d'aquesta vila.”** El llibre *Dels serenos a la Policia local*, a banda d'explicar-nos la importància històrica de la seguretat pública per a la nostra ciutat, està dividit en un pròleg i quatre capítols i que, seguint una línia editorial pre establerta per Efadós, l'element gràfic, les fotografies, prenen una especial rellevància en el volum. El capítol de la Introducció es parla del naixement del model policial local modern a partir de les Corts de Cadis de 1812, amb la Milícia Nacional. Apunten els autors del llibre que **“La ineficiència del model de seguretat**

pública estatal centralitzat i militaritzat dona pas al naixement de les guàrdies urbanes a les grans ciutats, un model que anirà passant a les petites.”

«Per fer-me sentir orgullós de ser el Cap d'aquesta Policia, i un més al servei d'aquesta vila»

Al capítol dels Orígens s'explica la creació i evolució del cos de serenos o policia nocturna a Blanes a partir de 1815 i la seva convivència amb d'altres cossos com les diferents milícies, guarda jurats, agutzils i a final de segle XIX amb la Guardia Civil. Del capítol de l'Evolució cal destacar que l'any 1924 l'Ajuntament crea el cos de guàrdia o policia urbana diürna i que es repassen alguns dels fets rellevant del creixement del cos al llarg del s. XX. I finalment, en el darrer apartat, el de la Presència en la vida quotidiana el lector pot comprovar l'arrelament del cos a la ciutat i la seva presència en la majoria d'actes de la col·lectivitat, com es veu a les fotografies seleccionades, bàsicament a través del calendari festiu blanenc des de primers del s. XX fins avui. L'acte de presentació del llibre – celebrat a la sala de Plens el dia 10 de febrer – també va comptar amb la participació del seu altre autor, el Tècnic de difusió cultural de l'Arxiu Aitor Roger, que va comentar alguns aspectes concrets del llibre a partir de la projecció en una pantalla de diferents fotografies històriques. Cal dir que una gran quantitat de les fotografies del llibre les han recopilat els propis agents de la Policia Local, en especial a càrrec d'Antonio Meléndez. D'altres han estat cedides per diversos autors, i també s'ha comptat amb l'important Fons d'Imatges amb què ja compta actualment l'Arxiu Municipal de Blanes, que constantment es va engrandint principalment a través de donacions. ■

El ple de l'Ajuntament de Blanes aprova els Pressupostos Municipals pel 2023, de 52'19 M€

La sessió plenària del 23 de febrer de febrer va donar finalment llum verda als Pressupostos Municipals d'aquest 2023, després que al ple del passat gener es van haver de deixar sobre la taula per manca de suport. En aquesta ocasió, els comptes per aquest any han prosperat amb els 13 vots a favor dels grups municipals d'ERC, PSC, JxB i la regidora no adscrita Rosa Aladern. C's va votar en contra, i tant els quatre regidors de BECP com els altres tres regidors no adscrits es van abstenir.

Els pressupostos municipals d'aquest 2023 pugen a 52.192.140'80 € i un dels aspectes que han consensuat els tres grups polítics que l'han aprovat és la creació d'una 'Comissió de Seguiment'. La seva missió no serà tan sols donar compliment als acords prèviament pactats perquè prosperessin els pressupostos, sinó també debatre futurs temes relacionats amb aquest àmbit.

Un pressupost que incideix en l'àmbit social i d'impuls econòmic.

Els pressupostos per aquest 2023 incideixen especialment en dos aspectes: s'han augmentat diverses partides socials (Acció i Serveis Socials) i en els principals aspectes d'impuls econòmic de la ciutat (Promoció de la Ciutat i Turisme). Així, en Serveis Socials s'ha augmentat la partida dels 829.000€ de l'any passat als 1.100.000€ d'aquest any, 271.000€ més de diferència. Dins aquest mateix àmbit, és especialment destacable l'augment del SAD (Servei d'Atenció a Domicili), que passa a ser de 437.802'56€, una diferència de 130.000€ respecte l'any passat. Per la seva banda, el SIAD (Servei d'Informació i Atenció a les Do-

nes), augmenta en 57.000€ més i passa a ser de 77.975'04€, i el Centre Obert compta amb una partida de 234.239'93€, 30.000€ més.

Pel que fa a la Cultura i Promoció de la Ciutat, augmenta de 457.000€ a 810.000€, i la Dinamització Cultural compta amb 100.000€ més: 60.000€ per actes de la Festa Major i 10.000€ per la organització de les festes al voltant de la Cavalcada de Reis. Finalment, l'equip de govern ha remarcat que l'aprovació dels pressupostos permet seguir amb les inversions previstes: la segona fase del Parc 11 de Setembre, a Mas Enlaire, i les obres de millora de l'Avinguda Vila de Madrid, a la zona turística.

Homenatge a Ma Dolors Oms i Joanna Fernández.

Tot just abans que comencés la sessió plenària l'alcalde de Blanes, Àngel Canosa, ha demanat als regidors i regidores i al públic que omplia la sala que es possessin dempeus per guardar un minut de silenci. Es tractava de retre homenatge pòstum a dues dones que han mort darrerament

El dimecres 22 de febrer la de qui va ser la primera alcaldessa de l'actual època democràtica, Maria Dolors Oms i Bassols, que també ha estat fins al moment l'única dona que ha encapçalat aquest càrrec. D'altra banda, el minut de silenci també s'ha mantingut per qui va ser directora de Ràdio Blanes durant 25 anys, Joanna Fernández Berney, que ens va deixar el 30 de gener. Totes dues, en les seves respectives facetes, són i seran un referent en la tasca que van desenvolupar. ■

100 anys de la SAFA

• PATRIMONI •

#1

Els orígens

A primers de febrer d'aquest 2023, la tèxtil Nylstar de Blanes, l'antiga SAFA, ha presentat concurs per entrar en liquidació i acomiadar les 83 persones que formen l'actual plantilla.

En els darrers anys la fàbrica ha subsistit com ha pogut, amb altres noms i adaptant-se també a la complicada situació que ha viscut el tèxtil català les darreres dècades. Ja fa anys que una part important dels terrenys de la seva propietat que envoltaven el recinte tèxtil s'han anat venent i, en el seu lloc, s'hi han construït pisos, naus industrials i establiments comercials. Aquesta, però, seria matèria per un altre article. Avui, en aquest primer capítol, volem deixar per escrit algunes pinzellades històriques dels orígens i primers anys d'activitat d'una fàbrica, sense la qual – **per bé o per mal** – no es podria explicar la història contemporània de la ciutat, ni tampoc s'entendria l'actual Blanes. Perquè recordem que la primera gran onada migratòria moderna que va arribar a Blanes es va produir durant els anys vint del segle passat, coincidint sobretot amb la implantació de l'empresa SAFA, i que va impulsar l'arribada de gent que bàsicament procedia d'Almeria, Múrcia i l'Aragó.

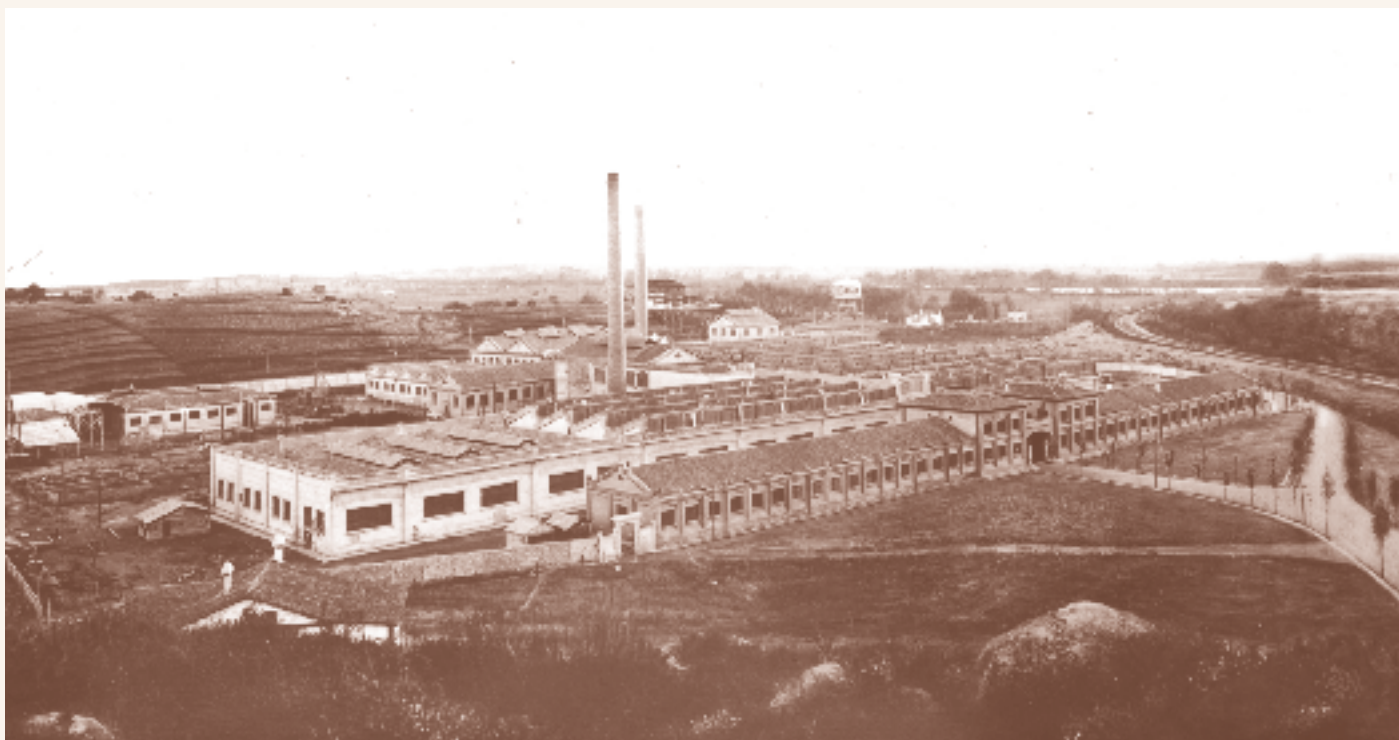
L'any 1923 és una data molt important per a la història recent de Blanes, perquè és quan es constitueix i comencen les obres de construcció de la fàbrica SAFA. La Societat Anònima de Fibres Artificials es va emplaçar al costat de l'estació de tren i de la nova carretera que es construeix per anar a Malgrat. Comença fabricant raió i després fibrana, i l'any 1953 produeix per primera vegada a Espanya el fil sintètic (niló). A principi de la dècada dels seixanta, una vegada obté la cessió de la llicència d'explotació del polièster, s'inicia la producció d'un nou producte: el Tergal. El nom de Blanes s'escampa arreu del país amb el següent eslògan publicitari: "Tergal. Nace en Blanes". L'impacte que ha tingut la SAFA per Blanes ha sigut enorme. Es bo recordar que en alguns moments, hi va treballar més de la meitat de la població activa blanenca.

A més, arriba a ser la segona fàbrica de fibres artificials i sintètiques que més produïa del país i en els seus anys d'esplendor té una plantilla de més de dos mil treballadors. Alguns estudis situen a l'any 1973 el màxim de persones treballant-hi, concretament 2.500 empleats.

Però com van ser els inicis de la fàbrica? Ens hem de situar a l'any 1923, quan la Sociedad Española de Seda Viscosa (SESV) es refunda amb el nom de SAFA i s'instal·la a Blanes una gran fàbrica de fil químic, conegut com a raió viscosa o seda de cel·lulosa. Amb el funcionament de SAFA a partir de 1926 fou la pionera a Espanya en el desenvolupament del sector de fibres tèxtils químiques, no només del raió, sinó també del niló gairebé 30 anys després. SAFA implanta el mètode del raió viscosa, una tecnologia que permet obtenir fil artificial a partir de fibres vegetals

Per entendre millor aquests inicis de la química tèxtil al nostre país i el paper predominant que té SAFA recomanem la lectura de l'article Orígens de SAFA-Blanes del doctor en Història Pere Sala López, publicat el 2007 a la revista Blanda 10 de l'Arxiu Municipal de Blanes. D'ell són bona part de les dades que podeu llegir en aquest article.

En el moment que es decideix instal·lar la nova fàbrica a Blanes, la vila compta amb uns cinc mil habitants. L'emplaçament s'escull per ser el més idoni per aquest tipus de recinte fabril: al costat de la desembocadura de la Tordera, amb la possibilitat de disposar de suficient aigua neta; ben comunicada amb França i Barcelona gràcies a la línia de tren, ja que es construeix a pocs metres de l'estació del ferrocarril; i en uns terrenys amplis, que permeten un futur creixement de la fàbrica, i a un preu molt més econòmic

La premsa local de l'època de seguida es va fer ressò de la notícia de la instal·lació d'una nova fàbrica a Blanes, ja abans que la societat es constituís oficialment, i en segueix l'evolució de les obres, que tenen una durada de poc més de tres anys. Així a la revista *Recull* s'explica que *el motiu de la colònia és construir-hi una gran fàbrica de seda artificial i que hi treballaran moltes centes persones*. Al mes de desembre de 1923 també comenta la visita de Josep Vilà i altres membres del Consell Directiu *per a donar un formidable impuls als treballs de construcció de la fàbrica*. I a l'abril de 1924 es detalla que *les obres van a càrrec de la coneguda entitat 'Cubiertas y Tejados' i deuran ser acabades en un període de temps relativament curt. El tragí que es notarà en els camps de la Roca dintre breus dies serà, doncs, formidable*. Així, l'octubre de 1925 ja és ben visible la *grandiosa fàbrica, amb la nau central molt avançada, mostrant la seva grandiositat*. *A més el barri obrer ja està llest i habitat per una nombrosa colònia de treballadors i també ja hi ha uns bonics xalets per servir d'habitació al personal tècnic de l'establiment industrial*.

A *Recull* també hi podem llegir que SAFA és *orgull de Blanes, considerada amb justícia com l'establiment fabril més important de la nació en el gènere*. I és que els qui han estudiat les dades de producció de l'empresa constaten que durant molts anys la fabricació de fibres artificials a SAFA va suposar més del 50% de la fabricació espanyola, una xifra gens menyspreable.

Finalment, el 15 de novembre de 1926 es posa en marxa la fàbrica i dues setmanes després la primera producció de fil, que comença amb 4 màquines de filar. El 1927 ja n'hi ha 24, que diàriament elaboraren uns 800 kg de fil de viscosa.

Les màquines i el número de treballadors augmenten progressivament. Així, el 1929 ja s'arriba a uns màxims diaris de 4 tones i un total anual de 656 tones. I dels 400 treballadors dels inicis de l'any 1926 es passa al miler el 1935. Naturalment, molts d'aquests nous treballadors i treballadores arribats d'altres indrets, van passar a ser nous blanencs i blanenques.

Socis fundadors i càrrecs dirigits

L'escriptura de constitució de SAFA data del 9 d'agost de 1923, amb un capital subscrit de 12 milions de pessetes. La constitució es fa amb els següents socis fundadors: Comercial Anónima Vilà, Société Privée de Gestion et de Placément, Sociedad Española de Seda Viscosa, Bauer y Cía., Álvaro de Figueroa y Torres-Medina (comte de Romanones), Joan Ventosa i Calvell, i Frédéric Ledoux Leva.

El comte de Romanones és qui presideix el Consell d'Administració, on també hi ha representats com a consellers els socis tecnològics francesos o Joan Ventosa, molt implicat en altres assumptes de gran importància pel futur econòmic blanenc, com la construcció del port.

També hi ha dos consellers delegats que s'en-carreguen de la gerència: els germans Josep i Fidel Vilà i Marquès. El 1927 trobem com a administrador a Joan Creixell, i entre els primers directors de la fàbrica hi ha els francesos Jean Verne-rey, Ennemond Bizod a partir de 1929 i Marcel Gourdin, ja el 1940. El 1943 s'anomena a Josep Agell i Agell, director general, càrrec que ocupa durant molts anys. ■

Què és i qui integra el Consell Comarcal de la Selva?

Alba Lupiañez
Politòloga

El proper 28 de maig escollirem els regidors i regidores que conformaran els Ajuntaments dels nostres municipis. Però no només. Els resultats també seran determinats per configurar tots els consells comarcals. I, en el nostre cas, es decidirà també quina representació de partits polítics, presents als Ajuntaments de Blanes, Lloret o Tossa, formaran part del Consell Comarcal de La Selva.

El Consell Comarcal és un òrgan de govern i administració de les comarques. Actualment, el Consell Comarcal de la Selva està format per 33 membres, regidors i regidores del municipis de la Selva en funció del resultat de les eleccions del passat maig del 2019.

L'elecció dels membres del Consell Comarcal és indirecta, perquè la ciutadania no vota de forma directa els diferents consellers i conselleres, sinó que es determinen amb un percentatge.

Un cop constituïts tots els ajuntaments de la comarca, la junta electoral provincial assigna a cada un dels partits, de les coalicions, de les federacions i de les agrupacions d'electors que hagin obtingut el 3% o més dels vots el nombre de llocs que els corresponen, d'acord amb les regles següents:

1. El primer percentatge es calcula sobre el total de regidors de tots els ajuntaments de la comarca.
2. El segon percentatge es calcula sobre el total dels vots emesos a la comarca.
3. Es calcula el primer percentatge per 1/3 i el segon per 2/3 i se sumen els resultats.

Finalment, es divideix el percentatge de cada formació política per un, dos, tres o més, fins al nombre igual al de llocs corresponents al consell comarcal seguint la metodologia de la llei d'Hondt, sistema per calcular representacions que explicarem en el proper article.

Per tant, el que determina la junta electoral provincial, a través d'aquest procediment, és quin nombre de membres de cada partit polític formarà part i configurarà el Consell Comarcal. I, després, seran els mateixos partits els que designaran a les persones que hauran de ser proclamades consellers i conselleres comarcals.

Del resultat de les eleccions del 2019, el Consell Comarcal de la Selva està configurat d'acord amb els següents percentatges: 10 membres de JxC, 10 d'ERC, 5 d'Independents de la Selva, 4 de PSC, 2 en Comú, 1 de Ciutadans i 1 de CUP.

La importància del Consell Comarcal en comarques amb municipis de pocs habitants, com La Selva, la trobem en que el Consell es constitueix com una institució que ofereix determinats serveis fonamentals a la ciutadania.

Per exemple, des del Consell Comarcal es gestionen menjadors escolars i el transport escolar a pobles amb poca població, i també és la institució encarregada d'oferir l'assistència de Serveis Socials a pobles com Tossa de Mar o Anglès.

El passat mes de maig es va aprovar el pressupost del 2023, per 54,9 milions d'euros. Entre d'altres, s'ha incrementat la partida destinada a habitacions d'emergència, així com el nombre de professionals de Serveis Socials o la dotació d'ajuts de menjador escolar, que arriba als 800.000€. Finalment, destacar que el departament de Territori i Sostenibilitat del Consell Comarcal suporta pràcticament el 50% del pressupost i correspon a matèries com sanejament, gestió i tractament de residus, recollida d'animals o prevenció d'incendis.

En conclusió, és important remarcar que en les properes eleccions municipals no només estarem votant als regidors i regidores que formaran part dels ajuntaments, sinó que el resultat també serà determinant per la configuració d'aquest òrgan supramunicipal que ofereix tants serveis públics com és el Consell Comarcal de la Selva. ■

Lloret comptarà amb 68 nous habitatges de protecció oficial

La previsió és que la promoció d'habitatge de lloguer assequible estigui a punt al 2026

Lloret comptarà amb **68 nous habitatges de protecció social**, que estaran situats al **Polígon PAU 33 - Santa Clotilde Nord**. La previsió és que la promoció d'habitatge de protecció social, que construirà l'Institut Català del Sòl (Incasòl), es pugui lliurar l'any 2026. Concretament, els habitatges es repartiran en cinc plantes i també disposaran de places d'aparcament.

Així ho han explicat el Secretari General de Territori, **Joan Jaume i Oms**, l'alcalde de l'Ajuntament de Lloret de Mar, **Jaume Dulsat i Rodríguez**, la directora de l'Institut Català del Sòl, Incasòl, **Maria Sisternas i Tusell**, i la regidora d'Habitatge, **Jennifer Pérez i Torres**, durant la presentació de la nova promoció d'habitatge de lloguer assequible.

AUGMENT EN EL PREU DEL LLOGUER

“La construcció de nou habitatge públic a Lloret respon a les conclusions de l'estudi redactat per l'Incasòl l'any 2022 sobre la necessitat **d'habitatge assequible** al municipi”, ha destacat l'Ajuntament a través d'un comunicat.

Així mateix, el consistori ha destacat que l'estudi “ha constatat la reducció en l'oferta d'habitatges de lloguer permanent a causa

del seu destí com allotjament turístic”, motiu pel qual s'ha evidenciat **“un gran augment en els preus de l'habitatge per llogar”**

UN PRESSUPOST DE 9,01 MILIONS

Els **68 habitatges** es repartiran en cinc plantes i un total de **5.800,82 m²** de sostre. D'aquests, **3.867,21 m²** es dedicaran a habitatges de protecció pública i els **1.933,61 m²** restants a habitatge concertat. A més, també es construiran les places d'aparcament que marca el planejament vigent. En total, les obres tindran un pressupost de **9,01 milions d'euros** aportats per l'Incasòl.

Els terrenys se situen, concretament, a l'**avinguda Vila de Blanes 173 (GI-682)**, i limiten al sud amb el **carrer Narcís Macià Domènec**, a l'oest amb el **carrer de Marfull** i a l'est amb una parcel·la de propietat privada. Es tracta d'una parcel·la de l'Ajuntament, que cedirà a l'Incasòl en dret de superfície per **75 anys**, prorrogables a 99.

L'Ajuntament, Incasòl i l'Agència de l'Habitatge de Catalunya han acordat que més d'un **25%** dels habitatges construïts es destinaran a **joves de fins a 35 anys**, i un altre **25%** seran per a contingents especials previstos a la llei del dret per l'habitatge. ■

D'esquerra a dreta:

Jennifer Pérez, Joan Jaume, Jaume Dulsat i Maria Sisternas.

Polígon PAU 33

Tot el que és complex es pot dividir en parts simples. Descartes

L'Associació de Dones l'Aurora de Lloret de Mar va crear l'any 2021 el **PREMI AURORA** per fer un reconeixement públic a dones o entitats que s'hagin distingit per la seva actitud i tasca en l'àmbit de la igualtat.

Enguany, s'han proposat 5 candidatures i la Junta ha votat una dona que fa anys que du a terme diferents estudis i investigacions que busquen remarcar el paper de la dona a la societat lloretenca del segle XIX i XX. És per haver estat pionera en treure a la llum i donar visibilitat a perfils de dones fins ara no estudiats, invisibles, en una societat on suposadament tenien un rol secundari, que la Junta ha decidit atorgar el **PREMI AURORA 2023** en la seva tercera edició a:

MONTSERRAT SALA i VILA

Ho fem públic avui 2 de Març de 2023 com a començament dels actes amb motiu del Dia Internacional de les Dones.

El premi va ser entregat en el Teatre de Lloret el passat diumenge dia 12 al matí en el marc del tradicional Vermut de l'Aurora.

Associació de Dones l'Aurora
auroralloret@gmail.com ■

No confonguis mai una sola derrota amb una derrota final. FSK Fitzgerald

Amb el suport de Ceigrup Blanes. Si voleu veure més immobles singulars, visiteu www.ceigrupblanes.com

i Ceigrup
Blanes

Anselm Clavé 5, baixos - 17300 BLANES (Gi)
Tel. 972 35 80 70 - realestate@ceigrupblanes.com

Advocats
Assessoria
Serveis immobiliaris

Jaume Dulsat
Alcalde de Lloret

Estimats veïns i veïnes de Lloret,

Avui m'adreço a vosaltres per última vegada com a alcalde de Lloret abans de presentar la meva renúncia al càrrec per motius estrictament laborals.

Ha estat per a mi un orgull estar al capdavant d'aquest Ajuntament durant aquest vuit anys. Des de jove tenia clar que volia dedicar uns anys de la meva vida al poble on he nascut i que m'ha vist créixer, i ha estat un honor immens la confiança que m'heu dipositat i que ha fet possible aportar el meu gra de sorra a millorar el dia a dia dels lloretencs i lloretenques.

Han estat dues legislatures complexes de gestió, pel temporal Glòria, per una pandèmia sense precedents i una postpandèmia llarga i dura, més un conflicte bèl·lic que ha portat a molts ucraïnesos a Lloret de Mar, però aquestes dificultats també han enfortit encara més aquest orgull lloretenc que ja tenia. M'heu demostrat la força, la solidaritat i la capacitat de mirar endavant en els moments més foscos, i aquests valors m'han fet créixer i treballar dia a dia per estar a l'altura d'una vila que té en cada una de les persones que en formen part el seu lideratge.

Lloret continuarà vogant perquè aquesta és la seva essència. Des de la meva posició he treballat per la modernització i actualització que demana Lloret com una de les principals ciutats de les comarques gironines. A la dinamització i consolidació dels equipaments que ja teníem, s'hi ha sumat l'obtenció d'aquests gairebé 13 milions d'euros en fons europeus Next Generation que han d'aportar nous projectes de millora en la mobilitat, en l'àmbit social, en els atractius turístics, en l'oferta cultural, en el centre històric, amb l'objectiu de millorar la qualitat de vida de la nostra ciutadania i l'experiència turística dels nostres visitants. Venen noves oportunitats; aprofitem-les!

Inicio una nova etapa però allà on vagi tindreu en mi un dels més grans ambaixador de la nostra vila. Gràcies!

Una forta abraçada,

Jaume Dulsat i Rodríguez
Lloret de Mar, 28 de febrer del 2023

El poblat ibèric de Montbarbat

Maria del Vilà Vilà i Bota

Dra. en Filosofia i Lletres, especialitat
Prehistòria, Història i Arqueologia

El poblat de Montbarbat és un dels oppida més grans del nord-est peninsular. Tot i que no està descobert en la seva totalitat, en línies generals es pot interpretar el traçat de les defenses, i els diversos elements arquitectònics interns que componen les zones excavades.

La situació immillorable de la muntanya, fa d'aquest nucli el bastió sud i, per tant fronterer, del poble dels indiketes, amb els laietans del Maresme, tal com ho demostren, per exemple, la ceràmica al torn decorada amb pintura blanca o les àmfores ibèriques pintades. De manera que els materials, tant d'importació com indígenes, són molt semblants als que es troben en els jaciments contemporanis de l'Empordà.

S'han determinat diferents fases o moments de construcció: un més antic relacionat amb estructures de material perible que segurament indiquen una ocupació estacional prehistòrica, amb ceràmica a mà i indústria lítica. Després es produeix la planificació i fortificació del poblat a les darreries del segle V, amb una remodelació dels habitatges a finals del segle IV o primers del III a. E., època que s'abandona definitivament el poblat.

Tot el poblat està limitat per una muralla. Aquesta defensa no té ni el traçat ni l'amplada regulars. La tècnica d'edificació de la muralla i de les torres és variable: a trams es construeix aprofitant els afloraments granítics, a voltes la primera filada del parament intern es realitza sobre trinxeres excavades a la roca, i de vegades el parament extern presenta banquetes de fonamentació. La part superior de la fortificació seria de tàpia.

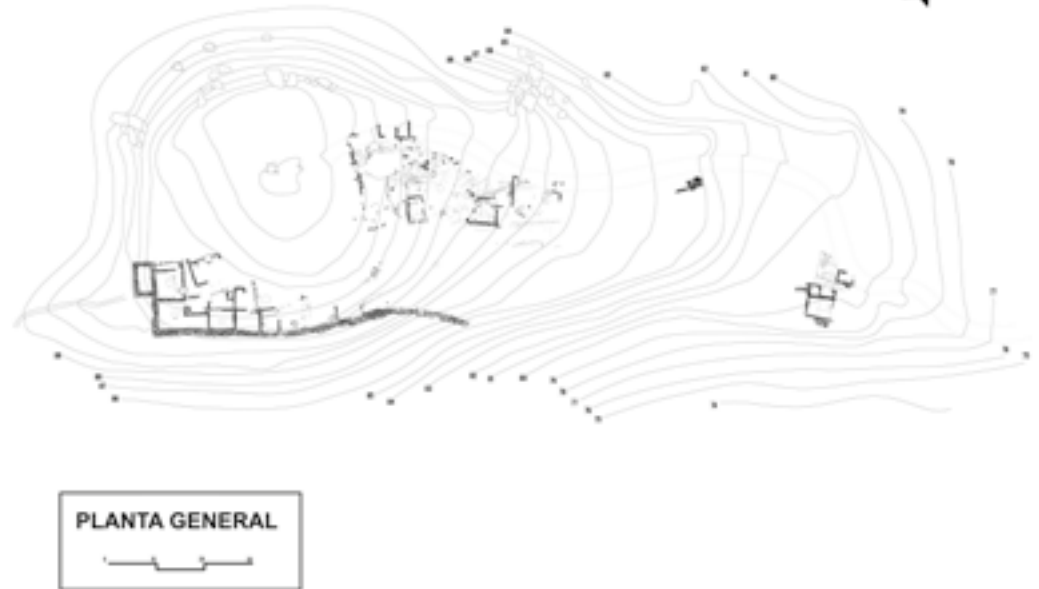

MONTBARBAT
2012
CALA-EI

Tota la distribució del poblat segueix les pautes tradicionals constructives d'aquesta àrea geogràfica. Les cases tenen un sòcol de pedra variable, la part superior es feia de tàpia, i el cobriment amb bigues, llates, brancatge i fang. El pis dels habitatges és de terra, no hi ha enterraments infantils o de petits animals en el subsòl, ni s'han trobat aixovars que indiquin aquests tipus d'inhumacions, pràctica molt habitual en la cultura ibèrica.

Com tots els poblats grans i, sobre tot fronterers, creiem que hi havia cases aïllades al camp, quins habitants depenien o estaven relacionats amb Montbarbat. L'espessa vegetació del bosc actual impedeix trobar nuclis, cases de camp o granges aïllades, prop dels conreus. El poblat serviria com a refugi en cas de perill per a tota aquesta gent.

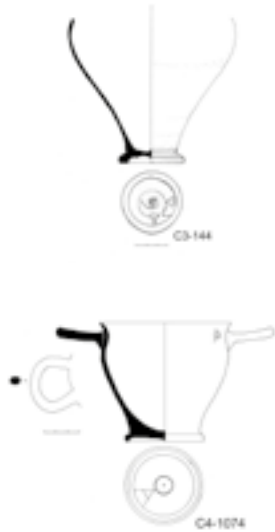
Pel que fa a l'abastament d'aigua, són diverses les estructures que servien per a la recollida d'aigües pluvials. En el barri occidental hi ha una cisterna, situada al cim del poblat, i la bassa; a la part central del poblat tenim un gran dipòsit.

No sabem on era situada la necròpolis a causa de l'espessa vegetació de les muntanyes que envolten el jaciment. La incineració i l'enterrament de les cendres dels cadàvers havia de produir-se en un punt visible des del sistema defensiu. Era necessari que el lloc escollit estés situat en un paratge contrari al vent dominant que, en aquest cas és el de garbí, a causa de la pudor que desprenia la cremació. En el món ibèric, els aixovars dipositats a les sepultures depenien de la riquesa i de la categoria del difunt, però sempre s'hi col·locaven els objectes personals (d'adornament,

armes, etc.), i moltes vegades ofrenes de menjar i beguda. En el nord-est peninsular l'urna s'enterrava sense posar al damunt cap monument de terra o de pedra, per tant, és difícil la localització de les tombes.

Les formes de vida dels seus habitants es corresponen amb el medi natural on es troba ubicat el poblat: agricultura de secà i verdures en els llocs més humits, ramaderia, pesca al mar, llacs o rius, caça, recol·lecció de fruits estacionals, aprofitament de la vegetació circumdant, elaboració de productes bàsics i conserves per a la subsistència. Les activitats bàsiques dels habitants de Montbarbat formaven part del sector primari: agricultura extensiva, bàsicament de cereals i, a ben segur, practicaven el guaret. També conreaven lleguminoses i verdures en zones humides. A més es dedicaven a la ramaderia (bou, cavall, xai, cabra, porc), caça, recol·lecció de fruits estacionals (bolets, cargols, cireres d'arboç, maduixes salvatges, espàrrecs, aglans, herbes remeieres, etc.), apicultura, pesca i recol·lecció de marisc en el mar i en els aiguamolls de la depressió de la Selva. Les restes òssies i dentals, localitzades a l'interior dels habitatges, corresponen a mamífers la majoria domèstics: ovicàprids, bòvids i èquids, no hi ha restes d'animals petits (aus, conills, etc.) tampoc s'han trobat closques d'invertebrats ni espines de peix. La causa és l'acidesa del sòl granític.

La situació geogràfica, prop del litoral i al costat de la vall del riu Tordera, camí de penetració de la costa cap a l'interior del país, feia que disposessin de tots els instruments necessaris per fer intercanvi. Els

↑
Materials ceràmics amb grafit ibèrics

→
Treballs arqueològics any 2013

excedents de producció propis servien per obtenir les matèries d'importació o indígenes que necessitaven, a través del comerç per via terrestre i per via marítima (navegació de cabotatge).

Quant els materials d'importació ceràmics, si bé amb poca quantitat, són els mateixos grups i formes que es troben a tots els poblats de l'època, des del sud de França al nord-est peninsular tant del litoral com de les terres de l'interior del territori.

La ceràmica que elaboraven els habitants de la zona tenen desengreixant mineral de la pròpia regió: quars, feldspat, i mica. La ceràmica a mà és molt nombrosa i, a l'Ibèric Ple, les formes, les aprehensions, els acabats, i les decoracions, són repetitives i monòtones, a diferència de l'Època Preibèrica, que presenta una gran varietat de decoracions i tipus i, les pastes i els acabats són molt més acurats; no s'ha trobat cap forn ceràmic, tot i que era manufacturada pels mateixos habitants del poblat.

El metall, molt escàs, es troba en petits fragments degradats, són els mateixos objectes d'adornament de bronze (fibules, penjoll, etc.) localitzats en altres jaciments d'aquesta època. Pel que fa al ferro, la majoria d'elements corresponen a trossos amorfes a causa de la seva descomposició; no hi ha peces senceres ni d'utilitatge ni d'armament. La manca d'eines metàl·liques la suplien amb una gran varietat d'instruments de pedra, la majoria procedien de pedreres properes (basalt i fil·lita pigallada); els còdols eren recollits dels rius i de les rieres; els molins possiblement arribaven treballats des del seu lloc d'origen; el mateix passa amb els ganivets i micròlits de sílex que venen de llocs allunyats.

Montbarbat correspon a l'Ibèric Ple, s'inicia com a poblat a finals del segle V i s'abandona a inicis del segle III a. E. Desconeixem perquè els habitants desocupen el lloc. Les causes poden ser diverses: perdre una

guerra i l'exèrcit victoriós obliga a marxar als pobladors; una fam o una pesta delma la població; el cim on es troba situat deixa de ser un punt neuràlgic per a la defensa. No sabem on es traslladaren, però pels materials recuperats que són d'escàs valor adquisitiu, sembla que la desocupació fou lenta, de manera que aconseguiren emportar-se els objectes més apreciats.

A la comarca de La Selva, a causa de l'espessa vegetació dels seus boscos, són pocs els poblats protohistòrics coneguts i excavats. Dintre del terme municipal de Lloret de Mar hi ha dos altres nuclis fortificats que ja es troben totalment estudiats, es tracta del Puig de Castellet i del Turó Rodó que són més moderns. El primer, molt petit, situat en un cim amb una gran visibilitat pel que fa a territori, té una ocupació molt curta, entre els anys 250 i 210 a. E. El segon, ubicat en una península rocosa ran de mar, presenta una cronologia que comprèn des de les darreries del segle III fins a mitjans del segle I a. E.

Quan Montbarbat deixa de ser habitat, la població no sembla que es traslladi a Puig de Castellet, que és l'*oppidum* més proper en el temps, perquè la seva superfície es molt més reduïda, no sabem quin fou el destí dels seus habitants.

Després, des de l'arribada dels romans a la península Ibèrica, la zona fou visitada a totes les èpoques. En els nivells superficials es troben fragments ceràmics romans, medievals i moderns, perquè la muntanya de Montbarbat sempre ha estat un punt d'atracció humana; però mai més va ser ocupada de forma permanent, no hi ha construccions posteriors a l'abandonament del poblat.

Desitgem que l'Ajuntament de Lloret de Mar, ben aviat, continuï els treballs arqueològics en aquest jaciment, el més important de tota la contrada. ■

En el comiat de l'alcaldesa Maria Dolors Oms

«De sempre he defensat que les dones, a part de reivindicar la igualtat, a la qual tenim tot el dret, hem de demostrar amb el treball que no hi ha cap diferència i que tan bé com ells, podem realitzar qualsevol feina amb la mateixa eficàcia»

Lluís Amat
Editor

Fins fa no gaires anys, el sol fet de ser dona suposava una mena de barrera que no ajudava a projectar més enllà de l'àmbit familiar o local les aptituds artístiques o professionals de moltes dones. Afortunadament, algunes blanques van poder transcendir i fer notar la seva vàlua, no només a Blanes, també arreu del país, esdevenint autèntiques pioneres.

“De sempre he defensat que les dones, a part de reivindicar la igualtat, a la qual tenim tot el dret, hem de demostrar amb el treball que no hi ha cap diferència i que tan bé com ells, podem realitzar qualsevol feina amb la mateixa eficàcia”.

Aquests pensaments, extrets del llibre *Les dones i la política: Alcaldesses i regidores de Catalunya* (1995) pertanyen a Maria Dolors Oms i Bassols (Blanes, 2 de maig de 1940), qui fou l'alcaldesa de Blanes pel PSC fruit dels pactes després de les primeres eleccions municipals democràtiques celebrades

el 3 d'abril de 1979 i i que guanyà Joaquim Vilanó, de Convergència i Unió, amb 3.069 vots, seguit pels socialistes que aconseguiren 2.763 i el PSUC amb 2.707 vots.

El pas del temps fa que sovint restin en l'oblit noms i tasques portades a terme per personatges il·lustres. Entre el llistat de persones que han transcendit fins a l'actualitat i que haurien d'ocupar un lloc rellevant en la memòria col·lectiva blanenca, ens trobem que hi ha un gran nombre d'homes. Fins aquest moment, les dones “il·lustres” que mereixerien tenir un espai públic que les recordi encara representen una part molt petita.

Maria Dolors Oms era filla de ca l'Oms del carrer Nou, una llarga nissaga de metges i ara farmacèutics que com a mínim han exercit aquesta professió des del segle XVII, quan el blanenc Antoni Oms, fill d'un patró mariner i germà d'un “ciutadà honrat” de Barcelona, inicia la nissaga de metges for-

mada per nou generacions. Francesc Xavier Oms Burcet, el darrer dels metges Oms i avi de la Maria Dolors, també va ser alcalde, però de Tossa.

Ningú pot qüestionar que Oms és una de les blanques més rellevants de la nostra història recent. És la primera dona, en molts segles, que ha ocupat un lloc de poder polític tan important a Blanes.

A l'alcaldesa Oms li va tocar liderar el poble en uns anys molt difícils, sobretot a la primera legislatura. Una època de canvis i on hi havia problemàtiques greus que calia afrontar a molts nivells: infraestructures, serveis socials, equipaments... Uns anys on la situació del país no era tan estable com es creia, com es demostrà el 23 de febrer de 1981 quan es produí el Cop d'Estat fallit. Com ja tothom coneix, va ser alcaldessa de Blanes en dues etapes diferents, del 1979 al 1987 i del 1991 al 1995. A més, els anys 1992-2021 fou la presidenta d'Aspronis (actualment era la presidenta d'honor), entitat de referència a la comarca de la Selva i el nord del Maresme en l'atenció assistencial, residencial i laboral de persones discapacitades. L'any 2010 va ser guardonada amb la Medalla al treball President Macià per la seva implicació en la millora de les condicions i qualitat de vida dels discapacitats i per la seva capacitat de lideratge. El 2011, en el transcurs de la 23a edició de la Gran Nit de la Pesca catalana, se li lliurà la Medalla de la pesca per la defensa que sempre va fer del sector pesquer blanenc. El 2016 fou escollida pregonera de la Festa Major de Blanes. I, precisament, les paraules que ella mateixa va dir per cloure el seu parlament aquella diada, van ser les que la família va voler que s'escoltessin el dia del seu funeral, celebrat a l'església Santa Maria de Blanes el passat 24 de febrer, que també comptà amb un solemne homenatge que li va retre la Policia local.

En aquell pregó Maria Dolors reivindicava públicament la bondat, l'honestedat i la dignitat de la política. També va voler destacar algunes de les iniciatives del seu primer mandat, com la instal·lació del clavegueram en els barris on no existia, la redacció d'un nou Pla General d'Ordenació Urbana Municipal o l'enderroc dels Piteus. Serveixin les paraules de Maria Dolors Oms pronunciades el dia del Pregó per recordar-la i homenatjar la seva trajectòria de servei públic a les persones i a Blanes. Diuen així:

«impartir i caminar al costat de la seva gent. [...] Amigues i amics, la vida passa, inexorablement. Però el més important és trobar i saber-ne el sentit que vols que tingui. I viure-la! Aquest ha estat el meu camí. No tinc ni he fet res d'especial. Sóc una persona normal que estima apassionadament el seu poble i que li agrada escoltar, comprendre, aprendre, col·laborar». ■

El migdia del divendres 24 de febrer, l'Església Santa Maria va acollir un gran nombre d'assistents que s'hi va aplegar per fer un darrer comiat a Ma Dolors Oms. Entre les persones que es van acostar per donar-li el seu darrer comiat, hi havia l'alcalde de Blanes, Àngel Canosa, així com tots els exalcaldes del municipi: Mario Ros, Miquel Lupiáñez, Josep Trias, Ramon Ramos i Fèlix Bota.

L'únic gest que va diferenciar aquesta cerimònia respecte d'altres va ser el solemne homenatge que li va retre la Policia Local de Blanes, amb qui Ma Dolors Oms va mantenir una vinculació molt especial. Amb ella el cos municipal va poder créixer i consolidar-se en un temps en què la seguretat era especialment volàtil pel rerefons polític i social que va envoltar el procés de transició a la democràcia. ■

El poeta amarat de Tossa. Antologia de vida i obra de Manuel Vilà i Dalmau

El poeta amarat de Tossa. Antologia d'obra i vida de Manuel Vilà Dalmau.

La presentació de “El poeta amarat de Tossa. Antologia de vida i obra de Manuel Vilà i Dalmau”, de David Moré i Fidel Aromir, ha reunit aquest dissabte 4 de febrer més de cent-persones a l'edifici La Nau de Tossa. L'acte s'emmarca dins de la festa major d'hivern de Tossa.

A “El poeta amarat de Tossa”, Aguirre i Aromir fan un repàs exhaustiu de la vida de l'il·lustre poeta tossenc. A més, el treball, de més de set-centes pàgines, recull totes les obres, algunes d'inèdites, de Manuel Vilà i Dalmau (1887-1954).

Els autors destaquen la capacitat de Vilà per plasmar en la seva obra qüestions sobre la vida quotidiana, l'amor i la defensa del patriatge. Per Aromir, coautor del llibre, Vilà és un dels màxims exponents de la poesia del dia dia, **“de la que trasllada al paper allò que li impressiona quan surt de casa”**, apunta Aromir.

A banda d'esmentar la particularitat de l'obra, Aguirre, arxiver de Tossa i coautor del llibre, ressalta la bona relació del poeta tossenc amb les elits culturals de principis del segle XX, com Víctor Català (Caterina

“Vilà es relacionava amb molts autors de l'època. A tall d'exemple, hem pogut observar mencions de Pla, Apel·les Mestres o Caterina Albert a l'obra del poeta tossenc.

Albert), Josep Pla o Carles Rahola. “Vilà es relacionava amb molts autors de l'època. A tall d'exemple, hem pogut observar mencions de Pla, Apel·les Mestres o Caterina Albert a l'obra del poeta tossenc.

Manuel Vilà i Dalmau és un personatge molt estimat i recordat a Tossa de Mar, tan és així que la biblioteca municipal del poble porta el seu nom. I és que el poeta tossenc és l'autor de la lletra de la “Cançó dels Pelegrins”. Una mena d'himne per Tossa que es canta, a viva veu, cada 21 de gener després de complir el Vot del Pelegrí.

El centenar i mig de persones que han assistit a la presentació han gaudit de dues actuacions en directe. A l'inici de l'acte la

jove cantant Mar Gascon ha cantat la poesia "Font de les cardines" de Manuel Vilà i per tancar l'acte, la Coral Tossenc ha entonat la poesia "Vilatana", també de Manuel Vilà. L'acte ha comptat amb un gran component emocional. La música i les anècdotes explicades pels autors del llibre han fet posar la pell de gallina als assistents. A la

presentació hi han participat, a banda dels autors, el professor de la UOC i membre del grup de recerca en patrimoni literari de la UdG, Narcís Figueres i Capdevila i l'alcalde de Tossa, Ramon Gascons.

El llibre es pot adquirir a l'Arxiu Municipal de Tossa. ■

Amb aquesta poesia queda palesa la devoció i els sentiments de Tossa pel compliment del Vot. Escrita per Manuel Vilà i Dalmau. Musicada pel mestre Francesc Civil. Es canta després d'anunciar el compliment del Vot.

Ja s'ha complert el vot dels avis
i han perfumat tots els camins
les oracions dels nostres llavis
i els sofriments dels pelegrins.

Per renovar la prometença,
servar la fe i les tradicions,
Tossa obre el cor i alça la pensa,
Tossa és per sobre tots els mons.

Pel mig de camps i de bosquíries,
de fred i vent, i de perills,
complim el vot fa cinc centúries
i el compliran els nostres fills.

Tossa era abans, Tossa és encara
i ho serà en cent generacions.
Tossa ens és pàtria i ens és mare,
Tossa és per sobre tots els mons.

De terra enllà portem la glòria,
dels pobles grans i els homes forts,
perquè hem complert amb la memòria
dels nostres sants i els nostres morts.

Portem al cor la meravella
que hi han deixat les oracions;
vista de lluny Tossa és més bella,
Tossa és per sobre tots els mons.

Pels mariners que nit i dia
cerquen un guany enllà del mar,
pels qui han viscut una agonia
que el fill s'endua de la llar.

Pels que sofreixen una pena
i les que mantenen il·lusions,
Tossa compleix cada any l'ofrena,
Tossa és per sobre tots els mons.

Tossa és humil i oberta a l'aire
com una flor de romaní
que es torna mel i es torna flaire
pel Vot sagrat del Pelegrí.

Dolçor i perfum que s'alça i vola
com una onada de cançons.
Tot Tossa un cor i una ànsia sola,
Tossa és per sobre tots els mons.

La cultura transforma i ens transforma. Celobert

**Fisioteràpia i Estètica
Avançada a Tossa de Mar**

 Cos Esvelt Tossa
 cosesvelt.tossa

 972340740
 www.cosesvelt.net

ART a cel obert

DEESSA MINERVA, 1974

Escultura, Tossa, 1974

Frederic Marès Deulovol (Portbou, 1893 – Barcelona, 1991)

Federic Marès en demostració del seu agraïment a Tossa per haver-li estat dedicat un carrer per acord de ple del 6 de març de 1969, donà un motlle d'una escultura per fondre-la en bronze, i contribuir a l'embelliment del poble. L'escultura triada fou d'estil clàssic, emmarcada dins del grup al·legòric, representant a **Minerva, la deessa romana de la saviesa**.

L'Inauguració va ser el 25 d'agost de 1974 presidida per el batlle de Tossa Sebastià Coris Mestres (Tossa, 1921-2011) acompanyat de l'escultor de l'obra Frederic Marès Deulovol.

Es va situar a la primera glorieta de l'antic camí de la Mar Menuda, convertit el 1969 en avinguda de Sant Ramon de Penyafort. Marès havia pensat ubicar-la a "Sa Fisoleta" punta oposada de la Platja Gran, però el poble no acceptà la proposta. El canvi d'emplaçament explica, el perquè el rostre de la deessa no es veu bé des de la platja Gran, ja que el braç i la llança dificulten la visió del rostre.

Escultura fosa en bronze amb un pressupost total de prop d'un milió i mig de pessetes, i de 3,5 metres d'alçada. Descansa sobre un pedestal de pedra amb base rectangular de 1,25 x 1,05 metres, aixecat a les roques de la primera glorieta del passeig d'anada a la Mar Menuda. L'alçada total del conjunt és de 4,20 metres.

La deessa Minerva alça a la seva mà dreta una llança mentre l'esquerra la recolza sobre un escut rodó. En el frontal del pedestal hi ha fixada una placa de marbre negre, amb un vers gravat en llatí, del qual adjuntem la transcripció i la traducció.

*Diva minerva
oculis ardentibus,
avribus intentis,
mente acvta,
pectore fervido,
effrenatis artibus,
vro obstestorqve vos,
romani iberiqve "rerum
humanarum scientiam
hoc invenit mare"*

Jo, la divina minerva
a d'ulls brillants,
la d'orelles despertes,
la d'intel·ligència penetrant,
la de cor fervent,
la de passos lleugers,
us juro i testifico,
oh ibers i romans,
que aquest mar és el que
va descobrir la ciència
de les coses humanes

Frederic Marès Deulovol (Portbou, 1893 – Barcelona, 1991). Va arribar amb la seva família a Barcelona el 1903, quan tenia deu anys. Va realitzar els seus estudis a l'Escola de la Llotja de Barcelona, ampliant els seus coneixements en el taller de l'escultor modernista Eusebi Arnau i la complementà amb estades a l'estranger, bàsicament a París i Roma. Poc després d'acabar els estudis va entrar a formar part del cos de professors d'aquesta escola, una tasca que no abandonà fins a la seva jubilació l'any 1964. ■

Segons la mitologia clàssica, Minerva va néixer del cap de Júpiter ja crescuda i vestida amb una armadura. Cruel i bel·licosa, era la patrona dels guerrers, defensora de la llar i de l'Estat, i l'encarnació de la saviesa, la puresa i la raó. Era també patrona de les arts, de l'artesania i dels comerciants. La deessa Minerva era una antiga divinitat itàlica amb algunes modificacions secundàries. Com a protectora de les arts, la seva figura era present al fòrum romà.

El llatí, l'idioma emprat en el text de la placa: En el moment de projectar-se l'obra, a Espanya ja s'intuïa la transició democràtica, i era un dilema decidir en quin idioma s'havia d'escriure el vers. Entre el català i el castellà, en una decisió salomònica presa en una reunió a Madrid, l'alcalde Sebastià Coris i l'escriptor Fèlix Ros, varen acordar que tractant-se d'una deessa romana s'escriu en llatí, evitant d'aquesta manera una nova polèmica entorn de la llengua. ■

Marcos Rellán
Químic

La crisi energètica provocada per la guerra d'Ucraïna ha estat l'empenta necessària perquè la Unió Europea es llenci de ple a la transició energètica cap a la neutralitat climàtica (una emissió neta de gasos d'efecte hivernacle de zero) que feia anys que planificava. En aquest context, l'aposta per l'hidrogen verd ha anat agafant forma els darrers mesos situant-se al capdavant d'aquesta transició cap a la descarbonització. En els propers anys, una enorme quantitat de fons estatals i comunitaris seran destinats a finançar els innumbrables projectes relacionats amb l'hidrogen verd anunciats per les diferents institucions. Als llocs on finalment es duguin a terme els projectes es generarà un teixit productiu de gran valor. Tot això ens porta a preguntar-nos en quin lloc d'aquest entramat de l'hidrogen verd se situa Catalunya.

En certs aspectes de la transició cap a l'hidrogen verd Catalunya es troba en posicions avançades. L'any 2020, abans que l'hidrogen verd fos tendència, es va crear la Plataforma Hidrogen Verd Catalunya Sud, que va ser la base per a la creació de la Vall de l'Hidrogen de Catalunya (*H2ValleyCat*). Aquest projecte, nascut al Camp de Tarragona, té com a objectiu liderar la transició de la indústria petroquímica del territori, de la qual en depèn en gran mesura la seva economia, cap a una indústria sostenible basada en l'hidrogen verd. La idea fundacional era teixir aliances estratègiques entre tots els agents que integren la cadena de valor de l'hidrogen verd i impulsar el coneixement, la producció i la implementació d'aquesta alternativa energètica convertint així a Catalunya en un important pol d'economia sostenible a Europa. Actualment, la Vall de l'Hidrogen de Catalunya ja és una iniciativa estratègica de país plenament consolidada

de la qual formen part més de cent agents entre empreses, organismes públics, associacions, cambres de comerç i centres de coneixement i investigació.

Catalunya també participa en el projecte del Corredor d'Hidrogen de l'Ebre, que busca potenciar la coordinació interterritorial, compartir informació i estudiar actuacions complementàries que estableixin sinergies entre les diferents iniciatives regionals que ja es troben en marxa al nord-est d'Espanya. Aquest projecte engloba la Vall de l'Hidrogen de Catalunya, la Vall de l'Hidrogen d'Aragó, l'Agenda Navarra de l'Hidrogen Verd i el Corredor Basc de l'Hidrogen.

Tot i això, no tot són bones notícies. A diferència dels combustibles fòssils, que per obtenir-los requereixen l'existència de grans dipòsits naturals, un dels avantatges de l'hidrogen verd és que permet que qualsevol

país tingui la capacitat per generar-lo, ja que només cal electricitat i aigua. Tot i que a Catalunya comptem amb una gran capacitat tecnològica i de generació de coneixement per al desenvolupament de la indústria de producció d'hidrogen verd, tenim també un gran repte per dur-ho a terme: no generem prou electricitat verda per poder realitzar una producció massiva.

Catalunya, de moment, ha fracassat en la implantació de les renovables; el 2022 només un 14% de l'energia elèctrica consumida provenia d'aquestes fonts, un nivell similar al de fa 15 anys i un dels més baixos d'Espanya. La caiguda de la generació hidroelèctrica a causa de la sequera s'ha notat especialment a Catalunya, i juntament amb el desplegament limitat d'energia solar i eòlica, l'assignatura pendent que porta encallada 10 anys, fa que tinguem una

dependència excessiva dels combustibles fòssils i l'energia nuclear. A causa d'aquesta baixa producció d'energia verda Catalunya ha perdut recentment un dels grans projectes d'hidrogen verd d'Espanya, anomenat Catalina, al qual optava i finalment es durà a terme a l'Aragó. Aquesta pèrdua és més significativa si tenim en compte que un dels promotors principals és l'empresa catalana Naturgy.

En definitiva, a Catalunya estem a l'avantguarda de la investigació i el desenvolupament de la indústria de l'hidrogen, però necessitem un Govern que aposti decididament per un gran desplegament d'energies renovables per poder competir amb altres territoris. Les polítiques desplegades els propers anys seran clau per determinar la posició de Catalunya a l'entramat de l'hidrogen verd europeu. ■

Parlem amb Joan Torner de l'entitat Joan Petit

Olga Casado
Periodista

La Fundació Joan Petit Nens amb Càncer va néixer a Blanes l'any 2001 i va ser constituïda l'any 2004. La fundació sense ànim de lucre, presidida per Joan Torner, té com a objectiu atendre als afectats directa i indirectament pel càncer infantil, així com la sensibilització i divulgació d'aquesta malaltia.

Com va néixer la Fundació Joan Petit?

Després de passar l'experiència del càncer infantil amb el nostre fill Joan. A l'hospital vam conèixer altres pares i mares en la mateixa situació que nosaltres. Al llarg del temps, també hem anat coneixent altra gent que ha passat per la mateixa situació, perquè tothom coneix un familiar, amic o conegut que hagi passat aquesta malaltia.

Aleshores, ens vam preguntar: Com podem ajudar? Hi ha associacions, que estan als hospitals, voluntaris, cases d'acollida per les persones que no són de Barcelona, etc. Cal tenir en compte que el càncer infantil només es tracta a aquesta ciutat, ja que com no hi ha tants casos a Girona, Tarragona i Lleida l'oncologia pediàtrica està centralitzada a Barcelona.

Precisament, per aquest motiu, els pares i mares s'han de traslladar allà quan ingresen els seus fills. Molts fan ús d'aquests tipus de cases d'acollida mentre dura el tractament.

El nostre objectiu és que, amb l'aportació de particulars i entitats, es trobi una solució als càncers que no tenen tractament

Vam considerar que el que havíem après havia de revertir en els que es trobessin en aquesta situació en un futur. A més, vam pensar que hi havia d'haver més possibilitats de millora de les que hi havia en aquell moment, perquè encara hi ha molts tumors que no es poden curar.

Per això, hem anat fent aportacions a laboratoris de recerca que estudien línies de recerca de Sarcomes infantils que presenten una supervivència clarament per sota de la mitjana i per tant són molt necessàries noves línies d'investigació per a millorar-les tan la detecció precoç com els tractaments. I de l'ependimoma un tumor cerebral que representa una de les formes més devas-

Tenim sort de tenir una molt bona sanitat, però, si tinguéssim més recursos es podria avançar molt més i més ràpid

tadores del càncer, les quals afecten indiscriminadament homes, dones i nens de totes les edats. A través del finançament que hem obtingut als actes que hem anat fent. El nostre objectiu és que, amb l'aportació de particulars i entitats, es trobi una solució als càncers que no tenen tractament.

Una de les iniciatives estrella és la festa torneig d'hoquei patins. En què consisteix?

És molt divertida perquè està dirigida als nens d'entre tres i sis anys, els que comencen a patinar. A més, no hi ha puntuació i, per això, no hi ha guanyadors ni perdedors. Però, els regalem una cullera a tots els infants que participen en el torneig. El motiu és que, quan estàvem a l'hospital, amb la quimioteràpia, i ens portaven la safata amb el menjar posàvem uns gots com si fossin porteries i amb la cullera jugàvem com si fos un stick d'hoquei.

Una altra de les iniciatives que s'impulsa des de la fundació és el dia de contes de Sant Joan. Des de fa uns 20 anys, es fa aquesta festa amb motiu de la revetlla. Es paga una entrada solidària i també es venen samarretes.

Des de la fundació, també s'han editat diversos llibres relacionats amb l'alimentació. Un d'ells és la guia d'alimentació per infants malalts de càncer, elaborat amb la col·laboració de la metgessa Antonieta Barahona. El llibre té en compte els problemes o disfuncions que apareixen quan es comença el tractament de quimioteràpia, com vòmits, falta de gana o restrenyiment.

Així mateix, hem organitzat sopars solidaris, concerts, caminades i berenars. També tornarem a activar el premi literari de conte Joan Petit. Els contes que es presenten els editem i els regalem als hospitals per Nadal, reis i Sant Jordi. Després de viure l'experiència, passes molt de temps al costat del llit i una manera de passar l'estona és explicar contes, per això ens vam plantejar impulsar un concurs literari.

Un altre factor essencial a la fundació és la divulgació. La societat està conscienciada sobre aquesta malaltia?

A la ciutat on fem la festa torneig, que cada any va canviant, fem un conjunt de conferències, anem als instituts a fer xerrades i també fem cinefòrums. Expliquem que és una malaltia que existeix, però que si es diagnostica, al final es cura, tant en petits com en adults. Per això, incidim molt en els hàbits saludables, com fer esport.

En quin estat es troba la investigació a Catalunya?

Aquí s'ha avançat molt, és un lloc capdavanter a Espanya. Tenim sort de tenir una molt bona sanitat, però, si tinguéssim més recursos es podria avançar molt més i més ràpid. Si l'administració pública invertís més en recerca, hi ha molts investigadors que no marxarien a l'estranger i es quedarien aquí. Com a usuaris exigim que ens curin, però no aportem el que l'administració no aporta. Si donem mitjans a les persones que tenen molt coneixement i estan molt preparats, avançarem i aconseguirem guanyar al càncer.

Col·laboreu amb altres associacions?

Fem col·laboracions puntuals amb algun projecte. Un any vam destinar diners a la Fundació Josep Carreres pel banc de donants de moll de l'os. Els primers anys vam donar a la Fundació Enriqueta Villavecchia, que té pisos d'acollida.

Quina és la xifra de recaptació més elevada que heu aconseguit?

La de l'any passat, quan vam donar 100.000 euros. Amb la festa torneig, que es va celebrar a Calafell, es van recaptar 51.000 euros, amb la caminada nocturna uns 15.000, amb el sopar solidari uns 15.000 i la resta va provenir d'aportacions diverses. Cada any donaven uns 65.000 euros i el passat 2022 vam arribar als 100.000 euros. Aquest any també ens hem marcat aquest objectiu d'arribar a entre 60.000 euros i 100.000 €.

A la fundació ningú està remunerat, ni el president, el patronat, el consell mèdic o els voluntaris. Tothom ho fa de forma altruista, tot va destinat a la recerca. El que es recapta va a parar a un compte i quan acaba l'any es fa un ingrés al laboratori on aquell any es destinen els diners. D'aquesta manera, volem gestionar de forma transparent la fundació.

Com es pot col·laborar?

Les persones que vulguin col·laborar poden fer una transferència bancària al compte: **CaixaBank: ES38 2100 0042 4102 0049 0419**, o bé, una donació al número de **Bizum 03651**. Així mateix, les persones que ho desitgin es poden fer sòcies a través de la pàgina web **www.joanpetit.org**. Convé tenir en compte que **totes les donacions tenen desgravacions fiscals**. Per a més informació es pot enviar un correu a **correu@joanpetit.net** ■

Pep Martí i Vallverdú
Periodista

«Quan un moviment cívic adopta mecanismes propis dels fenòmens religiosos, entra en una deriva autodestructiva»

En algun moment, un sector molt determinat de l'independentisme va perdre la brúixola i es va refugiar en un sistema tancat de creences. La crisi que viu aquests dies l'ANC per força recorda la d'aquelles formacions de l'extrema esquerra dels anys del tardofranquisme i la Transició, barallades sempre internament. Grupuscles marxistes-leninistes, trotskistes o maoistes no feien més que esllavissar-se entre faccions mentre condemnaven la resta de partits per traïdors. Una part de l'independentisme està reproduint aquells comportaments, que són consubstancials a un radicalisme sense sòl però molt carregat de raons i referències ideològiques.

Passi el que passi, sempre quedarà la petjada d'un ampli moviment sobiranista, en el qual l'ANC hi va tenir un paper cabdal i de lideratge. És la part guanyadora del procés independentista, que ningú podrà esborrar. Tampoc els qui, des d'Espanya, ara es freguen les mans, oblidant les lliçons de la història i pensant, també des d'un altre sistema de creences, que "això" ja s'ha acabat. Aquí no s'ha acabat res, en efecte, però sí que, si es vol donar embranzida properament de cara a un nou salt polític per Catalunya, s'hauran de fer les coses diferent.

Lenin va parlar de l'esquerranisme com de la malaltia infantil del comunisme. Es referia a les posicions maximalistes que solen dur a la derrota. L'ANC està mostrant una clara incapacitat de governar les discrepàncies internes. Després de quedar en la perifèria del moviment i atacar fort totes les "contradiccions", ara enceta un nou capítol, igual com els grupuscles dels anys setanta: la caça i captura de "traïdors" interns i la trencadissa com a forma de resoldre les diferències.

Quan un moviment cívic adopta mecanismes propis dels fenòmens religiosos, entra en una deriva autodestructiva. Davant la manca de realitats efectives, en lloc de buscar-les dins mateix de la política, hi ha persones que es refugien en la fe i la voluntat de creure en coses que ningú més sap veure. No hi ha discrepàncies, sinó heretges. Hi ha una única veritat i sovint també hi ha aiatol·làs que saben interpretar-la. Tot i que en aquest cas, es fa difícil trobar-los.

Ja no es tracta de la llista cívica o del quart espai independentista, una bona manera aquesta d'intentar sumar forces. Avui és la llista cívica. Però demà la causa del conflicte pot ser una altra cosa la que generi més malestar intern. El fons de la crisi a l'ANC és la voluntat de defugir la realitat i substituir la seva anàlisi crítica -on podria aportar reflexions enriquidores, de ben segur- per crear un relat que, embolcallat amb les apel·lacions als principis, pertany al món de la fe cega i un cert fonamentalisme.

L'ANC haurà de saber trobar el seu paper en un context que és molt diferent al que es preveia quan va néixer. Caldrà recuperar la transversalitat. Una cosa que també sol definir les situacions sense sortida és la insistència en els objectius màxims. El maximalisme és una altra mostra d'infantilisme. Perquè les majories àmplies s'asseleixen sempre sobre una plataforma reivindicativa de mínims. L'1-O va ser una victòria política perquè va sumar independentistes de diversos matís i gent que no ho era, però que va entroncar amb la modernitat democràtica dels objectius del referèndum. Ara, l'ANC es troba en el punt curiós en què ni tan sols és capaç de posar d'acord els més maximalistes. ■

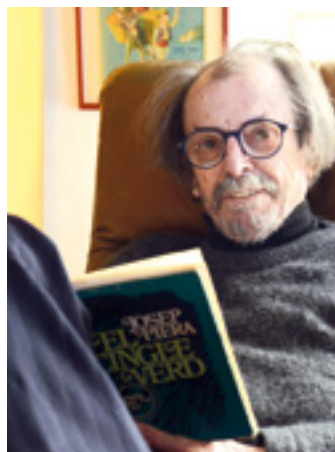

Tota política que no fem nosaltres serà feta contra nosaltres. Joan Fuster

---

TORRE DE GUAITA **Josep Piera, 55è Premi d'Honor de les Lletres Catalanes**

Guifré Ripoll
Feiner per la llengua

El jurat del 55è Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, instituit per Òmnium Cultural, ha atorgat el guardó a **Josep Piera i Rubió** (La Safor, 1947), poeta, narrador, assagista, articulista i traductor. El jurat destaca “la seva extraordinària trajectòria literària, crea un escenari mític a les muntanyes de Safor, amb el Cingle Verd i la vall de la Drova com a grans escenaris lírics, amb una veu poètica inconfusible, i amb una constant i persistent defensa de la llengua catalana al País Valencià, des de la creació literària, la societat i l'escola”

El jurat de l'edició d'enguany del Premi d'Honor ha estat format per Marc Artigau, Judit Carrera, Martí Domínguez, Àngels Gregori, Ingrid Guardiola, Maria Rosa Lloret, Isidor Marí, Marta Nadal i Salvador Sunyer i el guardó està dotat amb 20.000 euros. Diu **Xavier Antich**, president d'Òmnium, que es premia el doble vessant de la trajectòria de Josep Piera, “la qualitat de l'obra literària i la tasca intel·lectual i activista”. És el segon any consecutiu que es premia un escriptor que no és del Principat (l'any passat el guardó va ser per a Antònia Vicens), i Antich ha destacat que aquest gest “posa de relleu la unitat cultural i lingüística dels Països Catalans, així com la seva diversitat”.

Josep Piera, que s'autodefineix com “un animal de paraules” forma part de l'anomenada Generació dels 70. Com a poeta, va iniciar les seves publicacions en català quan va ser seleccionat a l'antologia Carn fresca de joves poetes valencians, que va marcar un abans i un després en la modernització de la poètica valenciana. La seva poesia és “paraula feta música que emociona”, diu ell, i està marcada pel vitalisme i la sensorialitat. Durant la mateixa època, Piera també va col·laborar amb la creació de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, la represa del PEN Club català i la direcció dels Encontres d'Escriptors de la Mediterrània de principis dels 80, organitzats per l'Ajuntament de València. Va ser lector de català a Nàpols, i d'aquesta experiència en va sortir Un bellíssim cadàver barroc, un dels seus títols més celebrats. A partir d'aquí, no ha deixat mai de publicar narrativa de viatges.

A Piera se li premia una trajectòria literària però també l'activisme per la llengua i el sistema cultural dels Països Catalans. Va ser un dels

fundadors de la revista Cairell, i va participar en els actes i recitals poètics, i va publicar a les revistes literàries més importants durant dècades. Ha rebut guardons com l'Andròmina (per la seva única novel·la, Rondalla del retorn), el Carles Riba de poesia i el Josep Pla de narrativa, entre els més significatius. Entre els anys 1974 i 1980 va treballar en el món educatiu amb la voluntat d'introduir el català en l'ensenyament. També ha publicat assajos i traduccions motivats pel seu interès per la poesia àrab antiga i moderna, com ara El paradís de les paraules o la traducció de Seduccions de Marràqueix d'Ibn Khafaja. Ha publicat també llibres dedicats a personalitats literàries i culturals del País Valencià, com ara Jo sóc aquest que em dic Ausiàs March o Francesc de Borja, el duc sant. Cal destacar també la direcció de l'Any del Tírant, l'organització dels Premis literaris Ciutat de Gandia i la direcció de l'editorial Tres i Quatre durant la dècada dels noranta.

Ha afirmat Josep Piera en la roda de premsa del premi (que ha tingut lloc a la llibreria Altair en homenatge a l'esperit viatger de l'escriptor) que “quan es comença a escriure es vol que s'escrigui des del realisme i des del nosaltres, jo ho trobo d'una petulància extraordinària, un escriu del que sap. Però, alerta, això ha d'esdevenir compartible, simbòlic”. Ell ha cultivat la narrativa autobiogràfica i de viatges, inspirada pels seus recorreguts per la mediterrània. Diu Antich, que des de la literatura del jo, “Piera escriu literatura col·lectiva, la crònica personal d'un temps”, perquè la narració de la vivència personal queda sempre travessada pel context social i cultural del moment. Un altre tema que ha tractat profusament és la relació entre la cuina valenciana i la memòria sensorial i la història. En aquest sentit, destaca El llibre daurat, La història de la paella com no s'ha contat mai.

Xavier Antich també ha apuntat que Piera “enllaça les lletres catalanes de manera intergeneracional des de Joan Fuster fins a Panxo, el cantant de Zoo, que ha inclòs versos de Piera a la seva música el considera un dels poetes més importants del país”. El president d'Òmnium defineix el poeta com un “creador de comunitat”, que ha fet de pont i baula cultural des del País Valencià, però amb la mirada posada en els Països Catalans”. ■

Els Països Catalans

Passat, present... futur?

#3

El segle XIII: L'expansió per la mediterrània. El Rei Jaume I

Reprenem el fil per aturar-nos en el segle XIII: un període en què es gesten els Països Catalans i es produeix l'inici de la seva expansió per la Mediterrània. Un segle que veu els regnats de dos monarques legendaris, com ho foren *Jaume I el Conqueridor* i *Pere II, el Gran*. En aquesta entrega ens centrarem en el primer.

Però començarem amb un esdeveniment que marcarà l'esdevenidor d'aquesta època: la *batalla de Muret*, l'any 1213, amb la que els reis catalans entren amb força com a actors en afers geopolítics europeus. Fent-ne un breu resum, aquest conflicte armat és una autèntica croada que el Papat, juntament amb el rei de França, lliura contra els comtats occitans, per motius religiosos i polítics. Aquests territoris tenien independència política respecte el monarca francès, alhora que professaven una dissidència religiosa que amenaçava el monopoli catòlic exercit per Roma: el catarisme. El rei *Pere I*, tot i que fou conegut com el Catòlic, entrà a socórrer els comtats occitans, ja que ho veié com una intromissió del sobirà francès per a sotmetre'ls al seu domini utilitzant l'afer religiós com a pretext. Així doncs, desafiarà el Papa Innocenci III i la seva lleialtat a l'església catòlica. El resultat de la batalla no va ser l'esperat i, tot i la superioritat numèrica del seu exèrcit, es van produir errors tàctics que van decantar la batalla al costat dels francesos. Finalment, el rei català perdre el combat i la vida, fet que significarà el punt de renúncia dels monarques catalans a expandir-se cap al Nord: Jaume I ho ratificarà uns anys més tard en el tractat de Corbeil (1258).

Així doncs, l'expansió hauria de ser cap al sud i cap a l'est, guanyant territori als musulmans, fortament debilitats en ser derrotats per una coalició cristiana a la batalla de Navas de Tolosa, l'any 1212.

Jaume I, infant de 6 anys serà retingut per Simó de Montfort, el gran vencedor de la batalla de Muret, però aquest és obligat a alliberar-lo i a retornar-lo a la Corona d'Aragó, lliurant-lo a l'orde dels Templers. Així doncs a aquella tendra edat, l'infant en Jaume, esdevindrà *Jaume I el Conqueridor*, en un regnat que s'allargarà durant 62 anys: fins el 1276.

I retornant al que ja vam escriure en l'edició del mes de gener, el monarca català acomplirà el somni premonitori que la llegenda diu que va tenir dormint sota el Pi de les Tres Branques.

No serà, però, una empresa fàcil: els nobles aragonesos exerciran en tot moment una pressió molt forta cap al jove sobirà: el seu regnat serà un autèntic estira i arronsa per intentar contenir la força d'aquells: la història, segons el meu parer, l'ha de considerar com a un gran estadista perquè va saber utilitzar les aliances en el moment oportú i va aconseguir, en gran part, els seus propòsits cedint el mínim possible per aprofitar també la força militar d'aquells.

La conquesta de Mallorca va ser un projecte anhelat per els nobles i els mercaders catalans, perquè les Illes Balears constituïen un regne musulmà ric i un lloc estratègic per a les comunicacions marítimes. Així doncs, Mallorca va ser conquerida l'any 1229, Eivissa l'any 1235 i Menorca ho seria unes quantes dècades després, el 1277. Aquests territoris van ser repoblats per catalans.

La conquesta del Regne de València, en canvi, era un desig dels nobles aragonesos, que el consideraven com una desitjada sortida al mar. L'any 1238 es conquereix València, però la seva repoblació i el seu control polític i governamental, així com la seva organització i teixit econòmic no seran com aquells havien pensat: La major part dels musulmans que habitaven el regne hi romandran, per motius demogràfics i econòmics i el territori es repoblarà de catalans en les zones costaneres i per aragonesos a l'interior. Però independentment de l'origen dels colonitzadors, la llengua del nou regne va ser el català, que era la que s'utilitzava tant a l'administració com en els intercanvis comercials. Jaume I incorporà aquest territori a la Corona d'Aragó, com un regne

a part, dotat dels seus propis Furs i les seves Corts. En el rerefons d'aquesta decisió hi ha la voluntat del monarca de contrarrestar el poder feudal dels nobles aragonesos, que veien en el territori valencià com una oportunitat d'estendre'l a bastament. Així doncs, el sobirà no va permetre que cap posició militar d'importància, ni ciutats ni viles properes a la costa quedessin en mans d'aquells.

A part d'aquest llegat de Jaume I com a arquitecte dels Països Catalans, hi ha d'altres aspectes molt importants que exalten la figura d'aquest personatge. La seva empresa va ser cabdal per aconseguir que el català i la catalanitat s'expandissin i que, com més tard diria Ramon Muntaner, es trobés gent al sud de València i Múrcia que: "parlessin de bell catalanesc del món".

També hem de parlar de la importància literària i historiogràfica de la primera de les 4 grans cròniques, la que dicta el propi Jaume I: *El Llibre dels Feits*, que tindrà com a gran novetat l'utilització d'una llengua vernacle, el català, en un tipus d'obra en què s'utilitzava el llatí. A més, serà el creador de la *Cancelleria Reial*, responsable de la rica documentació que es conserva en els arxius, i que constitueix un autèntic tresor historiogràfic sense comparació a Europa.

Així mateix, va ajudar a desenvolupar el comerç, creant el Consolat de Mar i redactant-se *Les costums de la mar*, uns 300 capítols que fan referència al port i a la navegació, convertint els catalans en una autèntica potència mercantil.

D'altra banda, hom pot esmentar el seu costat fosc i fer-li retrets: el fet que dividís el regne en 3 parts i els nombrosos canvis en els testaments, que alguns atribueixen a la influència de la seva segona muller: *Violant d'Hongria*, per deixar una successió digna pels seus fills: Així, deixarà al primogènit *Alfons*, València i Aragó. Al seu fill *Pere*, Catalunya, i al seu fill *Jaume* el regne de Mallorca (que incloïa Mallorca, Eivissa, Formentera, comtats de la Cerdanya,

el Rosselló, el Conflent, el Vallespir, la senyoria de Montpeller i les baronies del Carladès i Omeladès). *Alfons* va morir sense descendència i *Pere* es va quedar amb Aragó, Catalunya i València, esdevenint com a *Pere II el Gran*. El regne de Mallorca fou per a *Jaume II de Mallorca*.

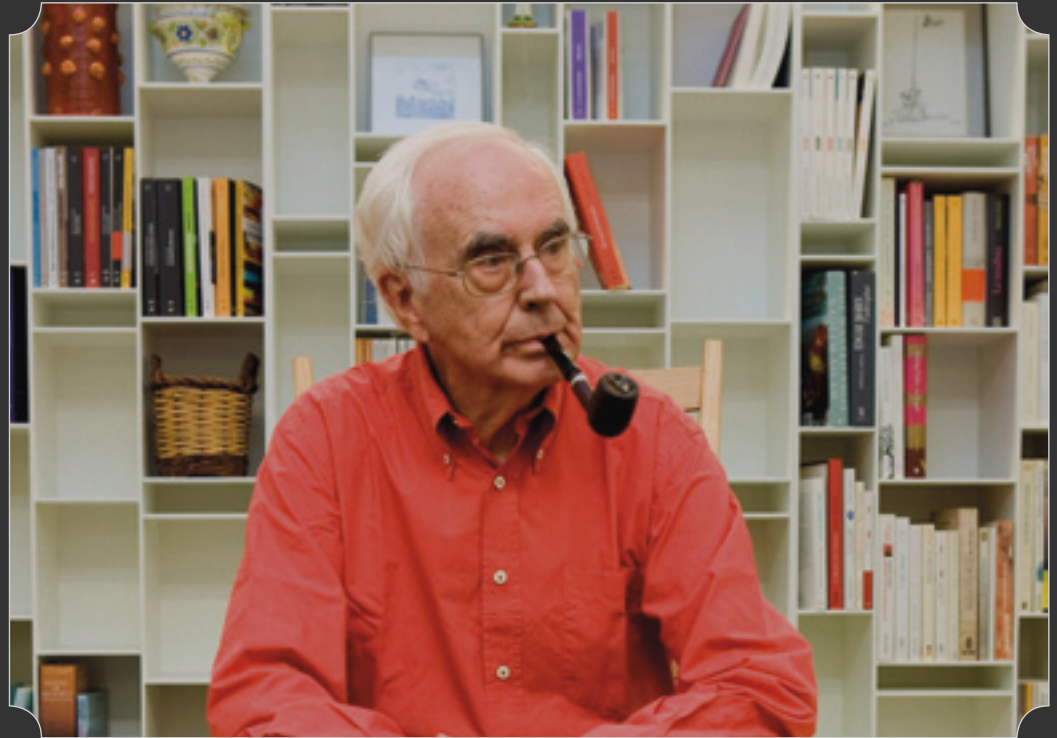
També hi ha qui critica que signés el *Tractat de Corbeil* (1258): un acord en el que la Corona d'Aragó renunciava definitivament els drets que els monarques catalans tenien sobre els comtats occitans, en favor del rei francès. Així que el puixant estat català posava en el seu punt de mira expansionista el sud peninsular i la mediterrània. D'aquesta manera, els territoris que conformen els Països Catalans acabarien essent aquests i no uns altres.

Es pot afegir a aquestes diatribes la seva controvertida actuació en el regne de Múrcia. El seu gendre, *Alfons X el Savi*, rei de Castella, li va demanar ajuda militar per combatre una insurrecció mudèjar. El *Conqueridor* hi accedí i els catalans pacificaren i repoblaren la zona l'any 1266. Respectant el que havien signat en el tractat d'Almirra, el 1244, en el que s'establiren els límits dels regnes de Castella i la Corona d'Aragó, el regne de Múrcia va ser retornat als castellans.

A la mort de Jaume I l'any 1276, els límits de la Corona d'Aragó s'havien eixamplat considerablement i podem afirmar que l'Estat Català havia assolit una extensió territorial i una importància política, cultural i socioeconòmica molt importants. Pel Nord, tindrà a França com a gran rival territorial i polític, i a la Península hi tindrà al Regne de Castella, que anirà desenvolupant un model polític i econòmic antagònic al seu, això ja ho veurem més endavant.

En el proper número tractarem bàsicament la figura de *Pere II el Gran*: els seus enfrontaments amb el Papa i amb *Carles d'Anjou* de França, la conquesta de Sicília i parlarem dels *Almogàvers*. L'esplendor català semblava que no tenia aturador... ■

«La meva vida és l'observació»

«L'Espinàs és tot un referent transversal però ha estat reconegut sobretot per aquest retaule de fauna diversa que ens ha ofert des de les seves columnes diàries al llarg de més de quaranta anys.»

Jaume Plana Perxachs
Escriptor

“Tot em sorprèn. Tot m'interessa” “Amb la pura imaginació un escriptor no en té prou. La creativitat és la capacitat d'observació i associació”. Ha mort un dels grans cronistes catalans a cavall de dos segles. Josep Maria Espinàs no va crear un personatge com altres autors nostrats que s'amagaven rere una màscara: Pla, Caterina Albert, l'enigmàtica Rodoreda... sinó que projectava la imatge d'allò que era -més enllà de la figura de constitució prima amb ulleres i cabells enfarinats, la inseparable pipa fumejant a la flor dels llavis, mentre teclejava damunt la seva fidel Olivetti- un home senzill, humil, generós, endreçat, modest, bonhomíós i de mirada serena, com la seva prosa: cristal·lina i mesurada. El seu estil, va ser destil·lat amb els anys de professió i el mestratge dels grans, alguns dels quals van compartir capçalera a Destino: Pla, Delibes, Semproun, Cela o el seu cunyat Néstor Luján.

L'Espinàs és tot un referent transversal però ha estat reconegut sobretot per aquest retaule de fauna diversa que ens ha ofert des de les seves columnes diàries al llarg de més de quaranta anys. Però hi ha més d'un Espinàs perquè estem davant un pencaire infatigable encara que ell desestimés que se l'anomenés polifacètic. Tan sols era algú amb una capacitat de treball per tocar una àmplia varietat de teclès. Segons Anna Punsoda, aquesta “virtut” d'home orquestra, s'entén com un acte d'autodefensa. Espinàs realitza un “esforç permanent per obviar la grisor general de la seva època”. Parlem de la primera etapa, els anys 50 i 60, en ple franquisme. L'advocat que no exerceix la carrera que ha estudiat, guanya un premi Guimerà amb el seu primer article. Neix el novel·lista, l'assagista, el periodista, el cantant i músic (La producció discogràfica dura entre el 62 i el 67, on funda els Setze

Jutges, que abandona quan s'adona que els joves poden deixar l'amateurisme per fer carrera), dinamitzador de La cova del Drac i del segell Concèntric, el publicista que fins i tot arriba a escriure i estrenar teatre: *És perillós fer-se esperar* o compondre la biografia popular de Sagarra. D'aquesta primera etapa cal destacar el seu debut novel·lístic l'any 1954 amb *Com ganivets o flames*, que guanya el Joanot Martorell i sobretot *Combat de nit*, la seva obra més reeixida segons la crítica, escrita el 1959, que es podria considerar si hagués estat traduïda, com a percussora d'allò que es batejarà com a *nou periodisme*, autors americans com Tom Wolfe o el mateix Truman Capote, qui va escriure (la redacció es va fer en una casa de Palamós, ull a l'any: 1968) el llibre *A sang freda*. L'autor s'introdueix dins el relat i acaba formalitzant una novel·la reportatge emparentada amb la producció d'un altre il·lustre ianqui de les lletres: Ernest Hemingway. En el llibre de l'Espinàs, el nostre intrèpid reporter acompanya uns camioners en el seu trajecte entre Barcelona i Valladolid (anava a visitar l'autor castellà Miguel Delibes). Retrata de manera fidedigna el món dels transportistes en aquell temps i país trist, rebregat, brut i trepitjat amb uns diàlegs vivíssims realistes producte de la seva excel·lent oïda. *Combat de nit és una obra propera al neorealisme cinematogràfic italià (es transpira els aires de derrota de la postguerra europea) i de l'altre gran retratista que és George Simenon, en el cas de l'escriptor belga, valent-se de la novel·la negra.*

Nou de les deu novel·les que escriu apareixen abans de 1968. S'inicia llavors la segona etapa de la seva vida. L'afició a escriure que sempre havia tingut, es converteix en la seva professió. La faceta del novel·lista s'esfuma, mentre diversifica la seva feina. L'any 74, coescriu l'himne del Barça amb Jaume Picas, el text del que deia sentir-se més orgullós quan l'escollava al camp Nou corejat per més de cent mil persones. I amb l'arribada de la Transició de saldo, quan pensem que ens dirigim cap a una certa normalitat, on toca mirar cap a un altre costat i fer veure que aquí no ha passat res -40 anys de dictadura tacada de sang i de passar per l'embut de l'opressió del vencedor que en certa mesura, encara perdura amb els seus hereus, perquè seguim nuats de mans i de peus "manats" per uns gestors que alguns anomenen masovers- reapareix el gran articulista d'opinió, que no en té prou i exerceix d'editor. Funda l'editorial La Magrana l'any 1985 amb la seva sòcia Isabel Martí, responsables dels èxits editorials de l'Albert Sánchez Piñol, d'en Carles Porta abans que posés llum a la foscor, de les primeres passes del malaguanyat Carles Capdevila o l'Albert Om o d'un blanenc polifacètic, en Salvador Macip, a més d'algunes traduccions de literatura estrangera que ho han petat. Es reafirma l'autor de prosa de no ficció amb els seus llibres de *Viatges a peu...* i coneixem l'Espinàs comunicador: l'entrevistador de programes exquisits on no preocupa el *share* com *Identitats* o *Senyals* on formulava entrevius a fons, en profunditat, a personatges il·lustres creant un clima de cordialitat i respecte com feia Bernard Pivot a França o en Soler Serrano amb el seu *A fondo*. D'aquesta manera, aconseguia crear un imaginari, amb personalitats cabdals del país que havien estat silenciades o amagades per aquella "bèstia", veníem

d'un silenci antic i molt llarg, i ens imposaven místics i grans capitans. Si fa no fa, aquest paper també el van exercir la Montserrat Roig i en Porcel des de Serra d'or o a la mateixa televisió en blanc i negre. Arriba per fi a un gran públic amb el que sintonitza. Té 49 anys, però ja porta una carrera a l'esquena de vint anys de professió. Debuta amb la columna diària en català més longeva l'any 1976 en el rotatiu acabat de néixer: l'Avui. El 1999 passa a El Periódico fins arribar al 2019, on cessa d'escriure sense oferir un article de comiat. Quaranta-tres anys, que aviat és dit. La seva naturalitat literària, com ha escrit en Francesc Marc Álvaro, és fruit d'una depuració del narrador que argumenta i de l'opinador que escriu. Aquesta combinació el fa original i amè. Els articles -ja n'havia escrit al Correo Catalán, com els aplegats al llibre *La gent la com és*, traduït per ell mateix al català- vessen realitat, cosa que l'apropa al lector, sense fer mai mala sang, sap treure punxa al llapis quan l'equació redacció clara i lectura posterior, acaben donant com a producte una impressió global sense dir mai el què. Mostra amb la seva habilitat l'escena que enquadra i descriu i el lector en treu la conclusió que sovint s'amaga en el títol de la composició. Un mestre. Un notari del seu temps. Un urbanita que es desplaçava a diferents indrets a peu no perquè fos un amant de la natura, res més allunyat a això, a l'Espinàs, el què de debò l'interessava era la gent que hi trobava i que acabaria retratant amb la seva ploma. L'àlbum final resultat del seu periple vital de persona curiosa, és un fresc voluminós de la naturalesa humana. Com va deixar dit: "La professionalitat no es defineix pels ingressos sinó pel rigor".

Cal destacar una obra entre totes les seves per ser molt personal: *El teu nom és Olga*, de l'any 1986, un *longseller* de la Campana dedicat a la seva filla gran, on ajudarà a visibilitzar les persones amb síndrome de Down. A partir dels 65 anys, va publicant textos autobiogràfics que podríem interpretar com una biografia fragmentada amb peces importants com *Inventari de jubilacions*, *Temps afegit*, *Relacions particulars* o el que més m'agrada de tots: *El meu ofici*.

Una anècdota sucosa que explicava, serveix per definir aquest Premi d'honor de les lletres catalanes que mai va formar part de l'establishment, ni de capelletes, ni va conrear l'amistat de crítics que el van rebre entre la indiferència i la displicència (vendre llibres, sovint és mal vist). Davant la inexistència de l'epígraf escriptor, una funcionària es va oferir a classificar-lo com a tècnic de primera classe. Per l'Espinàs, aquell va ser el millor elogi que li havien fet mai.

Com a últimes voluntats va escriure que en el seu comiat no se li fessin més elogis que els indispensables. Malauradament, a la capella ardent al Palau de la Generalitat, han hagut de "figurar-hi" la classe política per fer el seu paperot. Quedem-nos amb les imatges dels seus lectors, acomiadant-se, agraint-li els milers de pàgines que ens va regalar, sovint, picades directament sense fer un escrit en brut (Quina enveja mestre!), a la seva vella màquina d'escriure. Gràcies per tot, Espinàs! ■

Trencadissa
Anna Campillo
Edicions Trípode
70 pàgines
PVP 11 €

POESIA

Trencadissa

Es tracta d'un recull trenat, pensat i ben construït. [...] el poemari parteix d'un dels poemes més famosos del cèlebre poeta T. S. Eliot, a manera d'homenatge.

Trencadissa és el primer poemari que publica Anna Campillo. Es tracta d'un recull trenat, pensat i ben construït. A la nota introductòria i que porta per títol «Del perquè d'alguna cosa», Campillo ens avança que el poemari parteix d'un dels poemes més famosos del cèlebre poeta T. S. Eliot, a manera d'homenatge: *The Waste Land* (1922). Preparant-nos ja pel que vindrà, la poeta ens fa saber que *The Waste Land* ha inspirat els títols dels seus poemes i actua de «fil prim» que en lliga els versos. Molts poetes no n'utilitzen, de títols, o aprofiten el primer vers com a tal. En canvi, Campillo n'usa d'extensos que, a priori, sembla que no tenen res a veure amb el poema en si, però un cop llegida la composició, és fàcil comprovar que l'elecció no és casual perquè aquests tenen més sentit que mai, donant un valor afegit al poema i ajudant-nos a distingir-los. Seguint amb els títols, el del poemari tampoc s'ha escollit a l'atzar: cada poema és un fragment d'un objecte que s'ha trencat i aquest recull forma una «trencadissa». La veu poètica no ens desvetllarà què l'ha ocasionat, però sí que ens anirà despertant les sensacions d'aquest terra-

Germán Bartolomé, filòleg

bastall i d'uns records que amarguen, amaratats de nostàlgia: «Balanç estèril de guanys i pèrdues, / Romans al cim de la memòria deshabitada».

A *Trencadissa* res no és gratuït i la forma dels poemes d'Anna Campillo és a bastament meditada. Prescindeix dels signes de puntuació —només utilitza comes quan vol que el lector s'aturi o dos punts quan el vers li ho demana— i tots els poemes tenen títol exceptuant-ne uns que es van intercalant al llarg del recull. Aquestes peces innominades són més breus que la resta i aparentment són construccions més senzilles. Res més lluny de la realitat: aquests poemes són el vertader esquelet que estructura el poemari, des de l'inici fins al final, i són el fil d'on pengen els altres poemes; el mateix fil prim que ens citava la poeta a la nota introductòria. Fins i tot, aquests poemes sense títol es poden llegir com a poema-riu: hi ha una connexió i un sentit entre ells, on la pell hi té un gran protagonisme. Així mateix, fan la funció de *Kintsugi* (tècnica japonesa que consisteix en tornar a unir peces de ceràmica trencada utilitzant or); és a dir que aquests poemes van enllaçant i reunint de nou tots els altres, com peces que s'han trencat: «I la pell d'un cavall, Camí-drecera al teu cos», «Soc arbre que vol volia / Dur llençol / Vora escorça» o «Però hi ha més pell / A sota».

Sabem del cert que aviat llegirem nous versos d'Anna Campillo, que ha guanyat el Premi Miquel Martí i Pol d'enguany, amb *Udol i Llop*. ■

Enganxats als llibres!

Llibreria Ça Trencada

C/Roig i Jalpi, 10,
17300 Blanes Tel. 972 35 51 67

La desfeta de Catalunya i la destrucció de Barcelona

Josep Plantí
Adesiara Editorial
200 pàgines
PVP 14€

La desfeta de Catalunya i la destrucció de Barcelona

Mar Nogués, filòloga lletraferida

¡Mori el Borbó!

El juliol de l'any passat l'editorial Adesiara (que, tot sigui dit de passada, l'any passat estava de celebració després de quinze anys brindant incansablement clàssics de totes les èpoques) va publicar el llibre escrit en llatí de Josep Plantí *La desfeta de Catalunya i la destrucció de Barcelona* (el títol original *De morte Caroli Secundi, Hispaniarum regis. De excidio Cataloniae necnon destructione Barcinonis quasi secuta*). L'obra ha estat fruit d'un treball a quatre mans, atès que la introducció de l'obra la signa l'historiador Agustí Alcoberro i la traducció i l'edició del text ha anat a càrrec de Martí Duran (qui va ser durant molts anys professor de Llatí a l'institut Sa Palomera). A més a més, compta amb un pròleg de Carles Puigdemont.

L'obra tracta la Guerra de Successió (1701-1714) que va enfrontar els exèrcits dels aliats (*foederati* els anomena Plantí) contra el de les Dues Corones. Com és sabut, doncs, en morir el rei Carles II sense descendència va deixar en herència el tron a Felip de Borbó, el duc d'Anjou i net de Lluís XIV de França que finalment esdevingué Felip V. El text s'inicia amb la mort de Carles II i acaba el 1717 amb el setge a l'illa de Sardenya per part de les forces borbòniques.

L'obra té un valor històric *per se*, però a més a més cal tenir en compte que l'obra que escriu Plantí és intrèpidament antiborbònica en molts aspectes perquè com a historiador contemporani als fets posa en dubte diversos fets com ara la validesa del testament de Carles II, l'acatament dels governants i dels pobles d'Espanya al nou monarca francès imposat per successió testamentària i a la invalidesa del jurament pels regnes que van prestar els nobles d'Espanya perquè "hi mancaven o no hi concorrien els requisits necessaris per a la validesa del jurament". L'obra narra els diversos episodis bèl·lics de la guerra: l'expedició fracassada de Carles III a la frontera de Portugal, el setge de Barcelona del 1706, la derrota aliada d'Almansa del 1707, la victòria d'Almenar del 1710 i finalment el setge i la rendició de Barcelona l'11 de setembre del 1714.

La desfeta de Catalunya i la destrucció de Barcelona s'afegeix a llibre *Barcelona atacada pels francesos* d'autor anònim que Adesiara va publicar el 2014. En aquest cas, es tractava d'un poema èpic del setge de Barcelona del 1706 escrit en versos hexamètrics. Dit això, esperem que puguem llegir ben aviat en català l'altra obra en llatí que escrigué Josep Plantí *De Cataloniae Principatu*. ■

El gest i la paraula
(Assaigs 1969-2001)
Feliu Formosa
Viena Edicions
290 pàgines
PVP 24€

El gest i la paraula

Bruna Solei, redacció

Les reflexions sobre el món del teatre, la poesia i la traducció d'una de les veus més reconegudes de la cultura catalana.

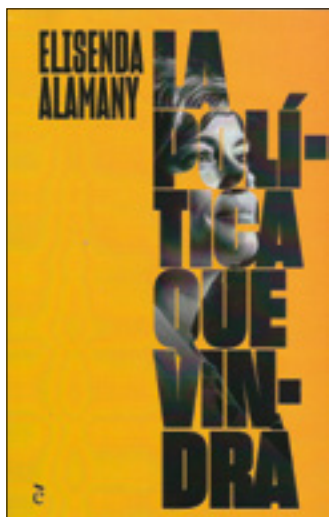
Aquest volum comprèn diferents textos de Feliu Formosa (reconegut poeta, traductor, dramaturg, assagista, actor i director escènic català) escrits entre el 1969 i el 2001, que giren al voltant dels tres grans camps en els quals ha basat la seva tasca intel·lectual i professional: el teatre, la poesia i la traducció. Hi podem trobar pròlegs, presentacions de llibres, ponències per a simposis i jornades diverses, comentaris per a espectacles teatrals, etc. I també s'hi inclouen textos sobre dos temes als quals l'autor

ha dedicat molts anys de la seva carrera: la literatura alemanya i Bertolt Brecht, de qui Formosa ha traduït molta obra i ha coordinat la publicació del seu teatre complet.

La seva llarga experiència en el camp de la traducció, la seva tasca poètica que se'n deriva i la seva relació directa amb la pràctica escènica poden conferir un gran interès a aquests textos assagístics sobre la llarguíssima experiència d'aquest autor català dins el món de la cultura catalana, que va ser premiada amb la concessió del Premi d'Honor de les Lletres Catalanes l'any 2005.

L'autor treballa en un segon volum que comprendrà textos del 2001 fins a l'actualitat. ■

La política que vindrà
Elisenda Alemany
Enciclopèdia Editorial
298 pàgines
PVP 20€

La política que vindrà

Bruna Solei, redacció

Una invitació a imaginar la política del futur

Per què la política del futur ha de ser més diversa que l'actual? Per què l'esquerra no sap arribar als seus votants? Com vestiran els polítics i les polítiques del futur? Per què calen nous lideratges i de noves generacions?

Aquestes són algunes de les preguntes que Elisenda Alamany llança al lector, als col·laboradors i a si mateixa. Qüestions complexes que permeten abraçar temes com els tipus de lideratge, les dificultats de l'esquerra per arribar als seus votants, la nova estètica de la política o el futur de l'independentisme deslligat del procés.

Amb un llenguatge planer i desacomplexat, lluny de l'academicisme, Alamany ofereix una eina pràctica i funcional per reflexionar i imaginar la política que vindrà, tot apropant la política constitucional al lector i animant-lo a no deixar de fer-se preguntes.

La política que vindrà és un llibre polifònic, nodrit del testimoni de referents de diversos àmbits. Gestors culturals, urbanistes, assessors d'imatge: diferents col·laboradors –“persones que tenen coses a dir i que miren sempre més enllà del present”– complementen la veu guia d'Alamany amb els seus coneixements i experiències, donant resposta a les qüestions que els planteja. Gemma Ubasart, Jorge Moruno, Genís Roca, Virginia García Beaudoux, José Antonio Donaire, Maria Sisternas, Alba Afageme o Manel Vidal són alguns dels noms que acompanyen –i dialoguen amb– el relat d'Elisenda Alamany.

Elisenda Alamany

El 2013 Elisenda Alamany va marxar de Catalunya. Mestra de professió, tenia tres feines però no arribava ni a milleurista. Per aquest motiu, va fer les maletes i va marxar a treballar a l'estranger. Llicenciada en Filologia Catalana, i amb un màster en Direcció Pública, la seva història és la de tota una generació que va veure frustrats els seus horitzons d'il·lusió i de futur. Implicada en moviments socials i candidatures alternatives al Vallès, quan va tornar a Catalunya va fer el pas a la política institucional, el 2018 com a diputada, i el 2019 com a regidora a l'Ajuntament de Barcelona. ■

Fàtima Ponsdomènech

La blanenca Fàtima Ponsdomènech guanya el premi literari Enric Valor

Olga Casado, periodista.

La blanenca Fàtima Ponsdomènech ha sigut la guanyadora del premi **Enric Valor**, convocat per l'Ajuntament de la localitat valenciana de Picanya i Edicions del Bullent, amb la seva primera novel·la “**Legenda de registres**”. L'obra consisteix en un viatge a la recerca dels orígens de la protagonista i dels fonaments del saber.

Al certamen, s'hi han presentat 35 obres. No obstant, el jurat, format **Anna Gascon, Mariano Casas, Pilar Puchades, Núria Sendra i Vicent Gil** ha premiat per unanimitat l'obra de la blanenca. En aquest sentit, han destacat la coherència en la creació d'un món imaginari, així com l'evolució dels personatges a través de la trama i la posada en valor del llibre com a transmissor del coneixement.

El guardó estava dotat amb **6.000€**, un gravat del pintor **Rafael Armengol** i la publicació del

llibre per Edicions del Bullent. L'acte de lliurament es va dur a terme el **17 de febrer** al Centre Cultural de Picanya.

Legenda de registres

A la novel·la, la protagonista, **Jeluma**, aprenent de remeiera del clan Dondre, coneix la mort sobtada de l'àvia i líder dels Dondre. Aquesta notícia en desencadena altres: com ella sospitava, l'àvia i la resta de remeieres del primer cercle han estat amagant coses importants. La seva mare no és morta com li havien dit, és viva i l'ha de trobar perquè ocupi el lloc de l'àvia. Durant el viatge s'endinsa en un món prohibit i desconegut que capgira tot el que creu i que li han ensenyat.

Fàtima Ponsdomènech

L'autora va estudiar per a mestra d'Educació Musical. Durant uns quants anys es va dedicar a l'ensenyament i va dirigir un centre de lleure per a nenes i nens de 3 a 11 anys, el **Casal de la Selva**. ■

FETS I GENT

SOM EL QUE CELEBREM

LA GESTIÓ DE LA CULTURA POPULAR I TRADICIONAL ALS MUNICIPIS

17 de març - 20 h

Oficina de Turisme de Les Alegries

POETES DE GUÀRDIA

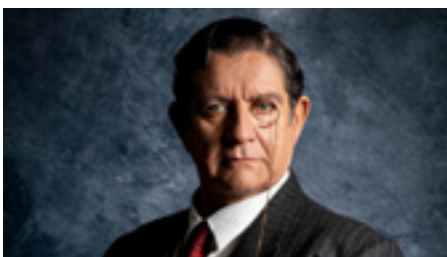
21 de març - 17 h

Al teu telèfon!

PINTOR DE REM I DE VELA

Diumenges d'abril - 11 h | Visita Guiada
Can Saragossa

DON RAMÓN MARÍA DEL VALLE-INCLÁN

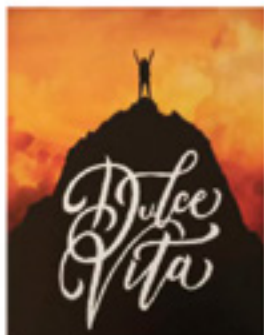
14 d'abril - 20 h | Dirigida per Xavier Albertí
Teatre de Lloret

Exposicions a Blanes

Febrer a agost 2023

Sala García-Tornel

►Febrer
Un ciudadano más
Jordi Feliu

►De l'1 al 14 de març
Les fotografies de Joaquim Robert (2003-2010)
Anxiu Municipal

►Del 17 al 30 de març
40 anys de Rialles
Rialles Blanes

►Del 6 al 28 d'abril
Racons de Blanes dibuixats
Xavier Jové

►Del 6 al 20 de maig
50 anys de Quillats
AFIC Blanes

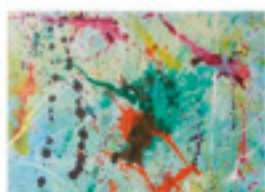
►Del 3 al 10 de juny
Treballs de recerca de batxillerat
Institut de Blanes

►Del 16 de juny a l'1 de juliol
El món vist per un pintor naif
Juan Jesús Sánchez

►Del 8 al 31 de juliol
Vida d'americano
Anxiu Municipal

►Del 5 al 25 d'agost
Intuición
Mikel Muñoz

Casa Saladrigas

►Del 3 al 30 de març
Las fases del arroz
María Victoria Gutiérrez

►Del 4 al 30 de març
Construcció d'un simulacre
Adrià Gamero
Col·labora: Diputació de Girona

►Del 13 d'abril al 4 de maig
40 anys al teu costat
Ràdio Marina

►Del 13 al 31 de maig
Concurs Internacional Quillat 2023
AFIC Blanes

►Del 6 al 31 de maig
50 anys de Quillats
AFIC Blanes

►Del 9 al 30 de juny
3 Mirades
Fèlix Morata
Josep Anton Gutiérrez
Jesús Gutiérrez

►Del 7 al 29 de juliol
Rencontres improbables
Juan de la Cruz

►Del 12 al 31 d'agost
Concurs focs i festes 2023
AFIC Blanes

Sala García-Tornel
c/ Ample, 11

Casa Saladrigas
c/ Roig i Raventós, 2